

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

Kadınlar Göç Yolunda Projesi

Türkiye'deki Suriyeli Kadınlar: Sosyoekonomik ve Hukuki Sorunlar

www.siviltoplumdiyalogu.org

KADEM
KADIN VE GENÇLİKLER DERNEĞİ

eurocultura

Mülteci Hakları Derneği
Mülteci Hakları Derneği

Kadın ve Demokrasi Derneği

Ağustos 2016

Hazırlayanlar:

Dr. Ahmet Oğuz Demir

Muhammad Moiz

KADINLAR GÖÇ YOLUNDA PROJESİ

Türkiye'deki Suriyeli Kadınlar: Sosyoekonomik ve Hukuki Sorunlar

PROJE HAKKINDA

Kadınlar Göç Yolunda Projesi, **Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti** tarafından **Sivil Toplum Diyaloğu Programı** kapsamında ortak finanse edilen bir projedir. Sivil Toplum Diyaloğu, Avrupa Birliği ülkeleri ve Türkiye arasında kalıcı bir diyalog geliştirmek, aynı konu üzerinde çalışmalarını sürdüren sivil toplum kuruluşları arasında deneyim paylaşımı sağlamak ve işbirliği geliştirmek amacıyla kurulmuş bir platformdur. Programın teknik uygulamasından T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı sorumluyken sözleşme makamı ise Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

Proje, **Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM)** liderliğinde; İtalya'dan **Eurocultura** ve Türkiye'den **Uluslararası Mülteci Hakları Derneği (UMHD)** ortaklığı ile birlikte yürütölmektedir. Proje kadın mültecilerin gerçek problemlerini ve ihtiyaçlarını ortaya çıkarmayı, mültecilerin yasal hakları ve mültecilere yönelik düzenlemeler hakkında farkındalık yaratmayı, uyum konusunda Avrupa ve Türkiye'de yapılan iyi uygulamaları ortaya koymayı ve kamuoyunda mültecilere yönelik olan yanlış algıyı kırmayı hedeflemektedir.

Kadınlar Göç Yolunda Projesi 15 Şubat 2016'da başlayıp 15 Şubat 2017'de bitmektedir. Bu süre içerisinde proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler arasında çalıştaylar düzenlenmesi, araştırma raporunun hazırlanması, saha çalışmasının yürütölmesi, yasal haklar eğitimlerinin düzenlenmesi, belgesel filminin hazırlanması ve belgesel filminin gösteriminin yapılacağı ve bir panelin düzenleneceği etkinlikle projenin kapanışı gerçekleştirilmiştir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Mevcut anket Türkiye’de yaşayan Suriyeli mülteci¹ kadınların karşılaştıkları sosyo-ekonomik ve hukuki problemleri ortaya çıkarmak üzere uygulanmıştır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’ne göre Türkiye’de yaşayan Suriyeli mültecilerin neredeyse %50’si kadın ve %75’i kadın ve çocuklardan oluşmaktadır. Popülasyonun büyük çoğunluğunu temsil eden ve daha fazla hak ihlali riskiyle karşı karşıya olan bu kadınların gerçek problemlerini anlamak oldukça önemlidir. Gördüğümüz kadarıyla, yalnızca Türkiye’deki Suriyeli mülteci kadınların yasal haklarına odaklanarak yapılmış herhangi bir anket çalışmasına rastlanmamıştır. 2014 yılında T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından Türkiye’de kamplarda ve kamp dışında yaşayan Suriyeli mülteci kadınların ihtiyaçları, problemleri, memnuniyet ve gelecek beklentilerine odaklanarak hazırlanan bir rapor basılmıştır. Rapor, Adana, Adıyaman, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Mardin, Osmaniye ve Şanlıurfa’da 1500 hanehalkı kampların içerisinde ve 1200 hanehalkı kamp dışından olmak üzere toplam 2700 hanehalkı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bizim çalışmamız ise Gaziantep ve İstanbul’da kamplar dışında yaşayan mülteci kadınlar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Buna ek olarak, bizim anket çalışmamızın temel özelliği Suriyeli mülteci kadınların yasal haklarına odaklanan bir çalışma olmasıdır. Anket raporunun sonucunda, Suriyeli mülteci kadınların ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu kadınların gündelik hayatlarında mülteci olarak herhangi bir yasal problemle başa çıkma yöntemlerinin anlaşılabilmesine dair önemli bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular ayrıca ortaya çıkan problemlerin çözümü konusunda da yardımcı olacaktır.

Türkiye’de yaşayan Suriyeli mülteci kadınların karşılaştıkları sosyo-ekonomik ve hukuki problemleri ortaya çıkarmak üzere uygulanmıştır.

1 Türkiye’de bulunan Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşları Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’na dayanarak düzenlenen Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında “geçici koruma statüsü”ndedir. Çalışmada terim birliği sağlanması ve çalışmanın anlaşılabilir olması amacıyla “geçici korumadan faydalanan Suriyeliler” yerine “Suriyeli mülteciler” terimi kullanılacaktır.

*Anket; demografi,
genel ihtiyaçlar,
haklar-koruma
statüsü,
uyum-etkinlik olmak
üzere 4 kategoride
toplam 57 sorudan
oluşmaktadır.*

Anket; demografi, genel ihtiyaçlar, haklar-koruma statüsü, uyum-etkinlik olmak üzere 4 kategoride toplam 57 sorudan oluşmaktadır. Genel ihtiyaçlar kategorisi altındaki sorular Suriyeli mülteci kadınların yeme/içme, giyinme, barınma, sağlık, eğitim gibi ihtiyaçlarını tanımlamak amacıyla hazırlanmıştır. Haklar-Koruma Statüsü kategorisi altındaki sorular, Suriyeli mülteci kadınların yasal hakları, Türk Medeni Kanunu, istismar ve herhangi bir istismar durumunda başvurulabilecek yollar hakkındaki farkındalık ve bilgi seviyelerinin tespit edilmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Uyum ve etkinlik başlıklı son kategori altındaki sorular ise, mültecilere yönelik olarak hazırlanan kurslar, mültecilerin bu kurslardan tatmin düzeyi ve mültecilerin bu kurslara katılım seviyelerinin artırılması için atılması gereken adımların neler olabileceği hakkında bilgi sahibi olma hedefiyle hazırlanmıştır. 330'u Gaziantep ve 109'u İstanbul'da olmak üzere toplamda 439 anket uygulanmıştır. Bunların içerisinde bilgi eksikliği olan 22 anket nihai örnekleme dâhil edilmemiş ve nihai örnekleme 308'i Gaziantep ve 109'u İstanbul'dan olmak üzere toplam 417 anketten oluşmuştur. Mülteciler veya göçmenlerle çalışırken en etkili yöntemin kartopu metodu olmasından hareketle araştırma örnekleme kartopu metodu ile belirlenmiştir.

Anketten Öne Çıkanlar

- Anket katılımcılarının 385'i (%87.69) 20-55 yaş aralığında, yani çalışma çağı nüfusudur.
- Anket katılımcılarının kahir ekseriyeti evlidir (365; %83.1)
- Ankete katılan kadınların 52'si (%12) üniversite mezunu, 297'sinin (%68.6) eğitim seviyesi lise veya daha altı, 84'ü (%25.2) okuma ve yazma bilmemektedir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğunun (358; %81.5) aylık geliri 1500 TL (500 USD) veya daha altı, 231'inin (%52.6) aylık geliri 1000 TL (333 USD) veya daha altıdır.
- Katılımcı kadınların 276'sının (%62.87) 3 veya daha fazla çocuğu var.
- Katılımcı kadınların sadece 76'sı (%16.9) temel ihtiyaçlarını gidermek için bir çeşit yardım aldıklarını ifade ediyorlar.
- Temel ihtiyaçlarının çoğunu kendi finansmanları ile karşılıyorlar.
- Katılımcı kadınların çoğunluğu (169; 38.5) Geçici Koruma Statüsü için nereye başvuracaklarını bilmiyorlar.
- Suriyeli kadınların büyük çoğunluğu (305; %69.5) Geçici Koruma Statüsü sonucunda elde edecekleri faydalar hakkında yeterli bilgiye sahip değiller.
- Katılımcı kadınların 243'ü (%55.4) Geçici Koruma Statüsünden doğan haklarını kullanıyorlar.
- Suriyeli mülteci kadınların 316'sı (%72) sorunlarını çözmek için yardım kuruluşlarına nasıl ulaşacaklarını bilmiyorlar.
- Suriyeli kadınların 279'u (%63.6) Türkiye'deki yasal haklarını bilmiyorlar.
- Suriyeli kadınların 63'ü (%14.4) Türkiye'de kendileri veya herhangi bir aile ferdinde hak ihlali ile karşılaşıyor.
- Suriyeli kadınların 255'i (%58.1) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı bilmiyor.
- Suriyeli kadınların 267'si (%60.8) Türk Medeni Kanunu'nu bilmiyor.
- Suriyeli kadınların büyük çoğunluğu (226; %51.5) herhangi bir hak ihlali olması durumunda başvurulabilecek herhangi bir STK veya kurum olmadığını; 173'ü (%39.4) böyle bir kurumun var olup olmadığı ile alakalı bir bilgisinin bile olmadığını belirtiyor.
- Ankete katılan Suriyeli kadınların yalnızca 37'si (%8.4) fiziksel veya psikolojik istismar durumunda sahip oldukları hakları biliyorlar.
- Ankete katılan Suriyeli kadınların 41'i (%9.6) Türkiye tarafından düzenlenen kurslara katılıyor.
- STK'lar veya diğer kuruluşlar tarafından düzenlenen kurslara katılım devlet tarafından organize edilen kurslara katılıma göre daha yüksektir (67; %15.3).
- Kurslara katılım sağlayanların sadece %46'sı kursları tamamlıyor.
- Kursları tamamlayan katılımcıların kahir ekseriyeti (%90) kurslardan memnun.
- Kurslara katılım sağlamayan Suriyeli kadınlar, herhangi bir kursa katılmamalarının önde gelen sebepleri olarak dil engeli, mali sıkıntılar ve zaman sıkıntısını gösteriyorlar.
- Ankete katılan Suriyeli mülteci kadınların büyük çoğunluğu devlet çalışanlarının ve sivil toplum çalışanlarının kendilerine karşı olan tutum ve davranışlarından memnun veya bu konuda tepkisizdir.

Öneriler

- Türkiye genelinde Suriyeli mültecilere hukuki danışmanlık ve psikolojik destek sağlayan danışma merkezleri kurulmalı.
- Geçici Koruma Statüsü, mülteci hakları ve mültecilere yönelik hizmetler hakkında bilgi içeren Arapça broşürler hazırlanmalı.
- Boşanmış ve dul kadınlar için özel hizmetler sağlanmalı.
- Suriyeli kadınlara yönelik dil ve mesleki eğitim kurslarının önemi hakkında oryantasyon ve seminerler verilmeli. Bu kursların, Türkiye’de sosyal hayata uyum sağlamalarına ne kadar yardımcı olacağı anlatılmalı.
- Hizmetler mültecilerin kamp içinde veya dışında yaşamalarına bakılmaksızın sağlanmalı.
- Mültecilerle yakın ilişki içerisinde çalışan personele özel kültürel eğitimler düzenlenmeli. Çalışanlar, mültecilere Suriye kültürünü dikkate alarak ilgi ve hassasiyetle yardımcı olmaları gerektiği konusunda bilinçlendirilmeli.
- Mülteci kadınlara asistanlık, sekreterlik gibi küçük işler bulabilmelerine yardımcı olacak meslek kursları sağlanmalı.
- Türkiye’ye gelmeden önce Suriye’de profesyonel olarak çalışan veya bir mesleği olan eğitilmiş Suriyeli kadınlara iş olanakları sağlanmalı. Bu kadınlara Türkiye’de kendi yetenek, mesleki bilgi ve becerilerini kullanabilecekleri benzer iş olanakları sağlanmalı.
- Suriyeli mülteci kadınlara, bir araya gelebilecekleri ve problemlerini birbirleriyle paylaşabilecekleri ortamlar oluşturulmalı. Her bir toplulukta tartışılan problemler topluluk lideri tarafından ilgili kamu kuruluşları ve hükümet organlarına iletilmeli ve bu problemlerin çözümü için fırsatlar oluşturulmalı. Bu topluluklar ayrıca Suriyeli kadınların, diğer kadınlarla bir araya gelerek ve birbirleriyle duygularını paylaşarak daha güçlü hissetmelerine katkı sağlayacak dolayısıyla bu kadınlar için psikolojik bir destek olacaktır.
- Suriyeli ve Türk kadınların birlikte katılabilecekleri programlar da düzenlenerek iki halk arasında uyum sağlanmalı. Bu, Suriyeli kadınların Türk toplumuna uyum sürecini hızlandıracaktır.
- Herhangi bir sorunla karşı karşıya kalmaları durumunda Suriyeli kadınlara yardımcı olabilecek kamu kuruluşlarının bir listesi sağlanmalıdır. Bu liste, kuruluşu ve faaliyetlerini bildirecek ve bu örgütlere ulaşılacak durumlara örnekler verecek şekilde oluşturulmalıdır.

GİRİŞ

Suriye Krizi'nin Suriye ve Suriye halkı üzerinde yıkıcı etkileri olmuş ve krizülkenin toplam nüfusunun neredeyse yarısının yer değiştirmesine yol açmıştır. 2011'den beri Suriyeliler evlerinden ayrılarak yurt dışında yeni yerler aramaktadırlar. Bu Suriyeli mültecilerin çoğunluğu Suriye'nin komşuları olan Mısır, İnan, Ürdün, Lübnan ve Türkiye tarafından kabul edilmiştir. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne (UNHCR) göre Türkiye'de 2.7 milyonun üzerinde Suriyeli mülteci bulunmaktadır (dünyadaki bütün ülkeler arasındaki en yüksek sayıda Suriyeli mülteci kabulü). Sayının yıllar içinde hızla arttığına da göz önünde bulundurulmasıyla, Türkiye bu mültecilerin ülkeye uyum sağlamasına yardımcı olmakta önemli bir rol oynamak zorunda kalmıştır. Halihazırda Türkiye'de 26 mülteci kampında 255,000 mülteci bulunmaktadır ve Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde 2.4 milyon mülteci kendi imkanlarıyla geçinmektedir. UNHCR'ye göre Türkiye'deki bütün Suriyeli mültecilerin %49.2'si kadındır ve mültecilerin tamamının %50'sinden fazlası 17 yaş ve altıdır. Bu rakamlar Suriyeli mültecilerin çoğunluğunun kadın veya çocuk olduğunu göstermektedir. Türkiye Suriyeli mültecilere haklarını vermek ve sağlık hizmetleri de dâhil olmak üzere temel ihtiyaçlarını sağlamak yönünde çaba göstermektedir. Bununla birlikte, mültecilerin gittikçe artan sayısı hükümetin herkese ulaşmasını zorlaştırmaktadır.

2011'den beri Suriyeliler evlerinden ayrılarak yurt dışında yeni yerler aramaktadırlar. Bu Suriyeli mültecilerin çoğunluğu Suriye'nin komşuları olan Mısır, İnan, Ürdün, Lübnan ve Türkiye tarafından kabul edilmiştir.

Bu mültecilerin haklarının ve temel ihtiyaçlarının karşılanması, sadece hayatta kalmaları için değil, aynı zamanda da yaşama şartlarının zaman içinde iyileştirilmesi için de gereklidir. Suriyeli kadınların karşı karşıya kaldıkları sorunların fark edilmesi daha da önemlidir, çünkü kadınlar çoğunlukla çocuklarının yetiştirilmesinden ve bakılmasından sorumludurlar. Bu çalışma, Suriyeli kadın mültecilerin karşı karşıya kaldıkları sosyoekonomik ve hukuki sorunların anlaşılması için gerçekleştirilmiştir. Saha çalışması, Suriyeli kadın mültecilerin karşı karşıya kaldıkları hukuki sorunların daha derinlemesine anlaşılması ve bu kişilerin devletten veya sivil toplum örgütlerinden herhangi bir sosyoekonomik yardım alıp almadıkları hakkında bilgi edinilmesi amacıyla tamamlanmıştır. Bu saha çalışması vasıtasıyla elde edilmiş bilgiler STK'lara ve kamu kuruluşlarına Suriyeli kadın mülteciler hakkındaki temel gerçekleri anlama konusunda yardımcı olunmasına ve uygun çözümler sunulmasına yardımcı olacaktır. Çalışma, Türkiye'de çalışmalar yürüten uluslararası STK'lar için bilhassa önemlidir. Son olarak rapor, Suriyeli kadın mültecilerin durumunun sosyoekonomik ve hukuki açılardan iyileştirilmesine katkıda bulunabilecek öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Rapor, Suriyeli kadın mültecilerin durumunun sosyoekonomik ve hukuki açılardan iyileştirilmesine katkıda bulunabilecek öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

A) Türkiye’de Suriyelilere İlişkin Mevcut Hukuki Çerçeve

1951 tarihli Mülteciler Sözleşmesi kapsamında Türkiye, Avrupa dışı ülkelerden gelen mültecilere mülteci statüsü tanımamaktadır. 2013 yılında Türkiye, Türkiye’de sığınma hakkı ve uluslararası koruma talep eden kişiler için yasal bir çerçeve oluşturan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununu (YUKK) kabul etmiştir. YUKK’nın uygulanmasının kolaylaştırılması İçişleri Bakanlığı bünyesinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü de kurulmuştur. Türkiye Suriyeli mültecileri Ekim 2014’te yasalaştırılan Geçici Koruma Rejimi kapsamında kabul etmiştir. Geçici Koruma Rejimi Suriyelilere temel hak ve hizmetleri (sağlık hizmetleri, eğitim, sosyal yardım ve işgücü piyasasına erişim), sınır dışı edilmeye karşı korunmayı ve Türkiye’de yasal olarak kalma hakkını sağlamaktadır. Ocak 2016’da Türkiye Cumhuriyeti hükümeti, kendi ülkelerindeki çatışmalardan/savaştan kaçmak için ülkelerini terk eden ve Türkiye’de geçici koruma statüsünden faydalanan Suriyelilere çalışma izni verilmesine ilişkin düzenlemeyi kabul etmiştir.² Mültecilerin Geçici Koruma statüsünü kazandıktan altı ay sonra çalışma iznine başvurmalarına izin verilmiştir. Bütün mültecilerin devlette kaydının olması önemlidir, aksi halde devletin sağladığı hizmetlere erişemeyebileceklerdir. Dahası, Türkiye’nin sınırlarından geçen bütün Suriyeli mültecileri kabul etme politikasını benimsemiş olmasına karşın bu mültecilerin kaydolmaması kendilerine Türkiye’de engeller çıkarabilecektir.

Türk mevzuatı Türkiye’deki, yabancılar da dahil bütün çocuklara eğitim hakkı vermektedir ve ilk ve orta öğretime ücretsiz erişebilmelerini sağlamaktadır. Dahası, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tanzim edilen bir genelgeyle, Geçici Koruma statüsündeki yabancıların da okullar ve geçici eğitim merkezleri tarafından sağlanan eğitim hizmetlerine erişebilmeleri sağlanmıştır. Geçici eğitim merkezleri özellikle Suriyeli Mülteciler için tasarlanmış olup, mültecilere eğitim ihtiyaçları konusunda yardımcı olmak için kampların içinde ve dışında kurulmuştur. Türkçe kursları ve meslek kursları da Halk Eğitim Merkezleri tarafından ücretsiz olarak sağlanmaktadır. Ayrıca, Geçici Koruma statüsün-

Bütün mültecilerin devlette kaydının olması önemlidir, aksi halde devletin sağladığı hizmetlere erişemeyebileceklerdir.

Türk ulusal kanunları Türkiye’deki, yabancılar da dahil bütün çocuklara eğitim hakkı vermektedir ve ilk ve orta öğretime ücretsiz erişebilmelerini sağlamaktadır.

deki kişiler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından sağlanan eğitimlere katılabileceklerdir. Türkiye tarafından Suriyeli öğrenciler için üniversite bursları da sağlanmaktadır.

Benzer şekilde, sağlık ve tıp hizmetleri de Türkiye’de ikamet eden bütün Suriyeli mülteciler için mevcuttur. Sağlık hizmetlerine erişim, Suriyeli mültecilerin Geçici Koruma statüsüne kaydolmalarıyla mümkündür. Türkiye tarafından Suriyeli mültecilere sağlanan sağlık hizmetleri, kendilerine açık olan en iyi sistemlerden biri olarak görülmektedir. Ücretsiz tıbbi tedavi, çoğu durumda hiçbir ücret ödemek zorunda olmamaları nedeniyle bu mülteciler için bir ayrıcalıktır. Birincil ve acil tıp hizmetleri mültecilere ücretsiz olarak sağlanmaktadır. İkincil sağlık hizmetlerinin masraflarıyla ilgili olarak ise, bazı şehirlerde masrafin büyük bir kısmı (%80) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından karşılanırken, başka şehirlerde bütün masraflar hasta tarafından karşılanmaktadır.

Raporun devamı üç ana bölüme ayrılmıştır. Birinci bölüm, örneğin seçtiği süreci anlatan metodolojiyi, veri toplama sürecini ve veriler üzerinde gerçekleştirilen veri analizini anlatmaktadır. İkinci bölüm anketin her bir sorusunun ayrıntılı sonuçlarını veren sonuçlar bölümüdür. Yanıt veren sayısı ve sonuçlar bazı sorular için tablo biçiminde, diğerlerinde ise yazılı biçimde verilmiştir. Toplumsal istatistikler de, İstanbul’daki ve Gaziantep’teki katılımcılar arasındaki farklılıkların daha iyi anlaşılması için çapraz tabloyla verilmiştir. 3. bölüm sonuç ve öneriler bölümü olup raporu özetlemekte ve Türkiye’deki Suriyeli kadınlara yönelik hizmetlerin iyileştirilmesi için politika belirleyenler ve STK’lar tarafından benimsenebilecek öneriler sunmaktadır.

BÖLÜM 1: METODOLOJİ

2023

BÖLÜM 1: METODOLOJİ

A) Metodoloji

İstanbul'da 400,000'in üzerinde Suriyelinin ikamet ettiği tahmin edilmektedir ve Suriye sınırına yakınlığı nedeniyle Gaziantep'te de çok sayıda mülteci bulunmaktadır.

Araştırmamız, çok sayıda Suriyeli mülteci çekmiş olan Türkiye'nin iki şehrine odaklanmaktadır. İstanbul'da 400,000'in üzerinde Suriyelinin ikamet ettiği tahmin edilmektedir ve Suriye sınırına yakınlığı nedeniyle Gaziantep'te de çok sayıda mülteci bulunmaktadır. Anketler, yanıt verenlerde bir güven ve rahatlık hissinin oluşturulması için Suriyeli bireylerce yürütülmüştür. Suriye kültürünü daha iyi anlamaları ve muhataplarda herhangi bir tehdit hissine yol açmayacak olmaları nedeniyle bu mülakatları gerçekleştirmek üzere Suriyeli anketörler seçilmiştir. Amaç, güvenilir verilerin toplanabilmesi için yanıt verenlerin mümkün olduğunca rahatlatılması olmuştur. Ayrıca, Suriyeli anketörler yanıt verenlerle uygun şekilde etkileşim kurabilmeleri ve araştırmanın bütünlüklülüğünün yanı sıra güvenilirliğinin de korunması için eğitim almışlardır. Toplamda 439 anket gerçekleştirilmiş olup bunların 330'u Gaziantep'te, 109'u da İstanbul'da yapılmıştır. Bazı anketlerdeki eksik bilgiler nedeniyle 22 anket son örnekleme dahil edilmemiştir. Son örneklem boyutu Gaziantep'ten 308 katılımcı, İstanbul'dan da 109 katılımcı ile toplamda 417 kişilik bir örneklem şeklinde olmuştur. Popülasyonumuza dair örneklem, kartopu örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Kartopu örnekleme yöntemi, göçmenlerin veya mültecilerin incelenmesi sırasında etkili bir yöntem olması nedeniyle uygulanmıştır. Bu alandaki çalışmalarda, araştırmanın katılımcılarının başka katılımcılar kanalıyla kolaylıkla seçilebilmeleri nedeniyle kartopu örnekleme kullanılmaktadır. Dahası, bütün mülteciler hakkında ve kendilerine nasıl ulaşılabileceğine dair eksiksiz bilgiler mevcut bulunmayabilir, bu nedenle kartopu örnekleme yöntemi araştırmada ilerlendikçe katılımcıların tespit edilmesi konusunda avantaj sağlamaktadır.

Anket dört kategoride toplam 57 soru içermektedir: toplumsal istatistikler, genel ihtiyaçlar, hak-korunma statüsü ve katılım faaliyetleri. Anket, ortalama 15 dakika sürmüş yüz yüze mülakat yöntemi uygulanmıştır. Mülakatların süresinin kısalığı, bu anketlerin doldurulması sırasında uygulanan süreçle açıklanabilir. Anketörler katılımcılara ulaşmış ve kendilerine araştırmanın amaçlarını ve ankette sorulacak soruların türünü açıklamıştır. Araştırmanın ve anketörün tanıtılmasıyla katılımcılar araştırma ve mülakat sırasında kendilerinden beklenenler konusunda bilgilendirilmişlerdir. Bu yaklaşım ayrıca katılımcıları rahatlatmakta, anket kapsamında mülakata katılmak isteyip istemediklerini düşünmeleri için kendilerine fırsat tanımaktadır. Anketörler katılımcıların rızasıyla devam etmiş ve yüz yüze mülakatları gerçekleştirmişlerdir. Anketlerin tamamlanması için gerçekleştirilen yüz yüze mülakatlar Arapça olmuştur. Araştırma ekibi anketlerin Suriyeli göçmenlerin ana dilinde yürütülmesinin, bu kişilerin soruları anlayıp yanıtlamalarını kolaylaştıracak olması nedeniyle daha uygun olacağını düşünmüşlerdir.

Anketlerin tamamlanmasından sonra veriler veri analizi için derlenmiştir. Verilerin nicel ve özet bir biçimde sunulabilmesi için betimleyici istatistik uygulanmıştır. Ayrıca, sonuçlarda toplumsal istatistikler bakımından farklılıkları tespit etmek için çapraz tablolama analizi yapılmıştır. Bazı sorularla ilgili olarak bölgeye (Gaziantep ve İstanbul) göre çapraz tablolama uygulanmışken diğer sorularla ilgili olarak yanıt verenlerin yaşına göre çapraz tablolama uygulanmıştır. Hem betimleyici istatistikler hem de çapraz tablolama analizi anketlerle elde edilen sonuçların açıklanmasında yardımcı olmuştur.

Anket dört kategoride toplam 57 soru içermektedir: toplumsal istatistikler, genel ihtiyaçlar, hak-korunma statüsü ve katılım faaliyetleri.

Anketlerin tamamlanma oranı, 439 anketten 417'sinin tamamlanması nedeniyle %94.98 olarak hesaplanmıştır.

B) Veri Toplama Süreci

Anketler tamamlandıktan sonra üç adet personel verileri anketlerden veritabanımıza aktarmıştır. Sisteme girildikten sonra veriler eksik yanıtlar bakımından analiz edilmiştir. Anketlerin tamamlanma oranı, 439 anketten 417'sinin tamamlanması nedeniyle %94.98 olarak hesaplanmıştır. Bazı sorular çok düşük bir yanıt oranı vermiştir ve bu nedenle bu yanıtlar üzerinden genellemeler yapmak güçtür. Bazı sorulara ilişkin düşük yanıt oranı gelecekteki anketler için anket metodolojisini iyileştirmemize yardımcı olacaktır. Düşük sayıda yanıt alan soruların analizi sonucunda yanıt verenlerin (Suriyeli kadınlar) hangi soruları yanıtlama konusunda rahat olmadıklarını fark edebiliyor, gelecekteki anketlerde benzer sorulardan kaçınılabiliyoruz.

C) Anket

- S1.** Katılımcının yaşı?
- S2.** Katılımcının medeni durumu?
- S3.** Katılımcının eğitim durumu?
- S4.** Hanenin aylık ortalama geliri nedir?
- S5.** Hanenizdeki çocuk sayısı kaçtır?
- S6.** Türkiye’de nerede yaşamaktasınız?
- S7.** Suriye’nin hangi şehirden geldiniz?
- S8.** Suriye’deki mesleğinizi öğrenebilir miyim?
- S9.** Türkiye’deki mesleğinizi öğrenebilir miyim?
- S10.** Nelere ihtiyacınız var?
- S11.** İhtiyaçlarınızla ilgili yardımlar yapılıyor mu?
- S12.** Beslenme ve gıda ihtiyaçlarınızı nasıl sağlıyorsunuz?
- S13.** Beslenme konusundaki en önemli ihtiyacınız nedir?
- S14.** Barınma ihtiyacınızı nasıl karşılıyorsunuz?
- S15.** Barınma konusunda en önemli ihtiyacınız nedir?
- S16.** Giyim ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?
- S17.** Giyim konusundaki ihtiyaçlarınız nelerdir?
- S18.** Sağlıkla ilgili ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?
- S19.** Sağlık konusundaki ihtiyaçlarınız nelerdir?
- S20.** Eğitimle ilgili ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?
- S21.** Eğitim konusunda en önemli ihtiyacınız nedir?
- S22.** Geçici Koruma Statüsü için nereye ve nasıl kayıt olacağını biliyor musunuz?
- S23.** Geçici koruma statüsü için yaptığınız kayıt sürecini nasıl değerlendirirsiniz?
- S24.** Geçici koruma statüsünün sağladığı olanakları biliyor musunuz?
- S25.** Geçici koruma statüsünün sağladığı olanaklardan faydalanabiliyor musunuz?
- S26.** Evet, faydalanıyorsanız geçici koruma statüsünün hangi olanaklarından faydalanıyorsunuz?
- S27.** Hayır, faydalanmıyorsanız geçici koruma statüsünün sağladığı olanaklara ulaşmadaki engeller nelerdir?
- S28.** Sorunlarınızı çözmek için Türkiye’deki ilgili yardım kurumlarına nasıl ulaşacağınızı biliyor musunuz?
- S29.** Türkiye’deki yasal haklarınızı biliyor musunuz?
- S30.** Bilmiyorsanız; yasal haklarınızı öğrenmek için neler yapılmalıdır?
- S31.** Daha önce devletle ya da ilgili kurumlarıyla nasıl iletişim kurmaktasınız?
- S32.** İletişim kurduğunuz devlet görevlilerinin mülteci olmanızdan dolayı size karşı davranışı nasıldır?
- S33.** Siz veya ailenizden herhangi biri hak ihlaliyle karşılaştı mı?

S34. Evet, ise; siz veya aileniz ne gibi hak ihlalleriyle karşılaştı?

S35. Hak ihlallerine maruz kaldığınızda siz ve aile bireyleriniz ne yapmaları gerektiğini biliyor mu?

S36. Bu durumda ne yaptınız?

S37. Türkiye’de yasal sorunlar yaşıyor musunuz?

S38. Evet, ise; ne tür sorunlar yaşıyorsunuz?

S39. Yaşadığınız yasal sorunlarda hukuki danışmanlara ulaşabiliyor musunuz?

S40. Yaşadığınız sorunlara karşı hukuki danışmanlarınızın müdahalesini yeterli buluyor musunuz?

S41. Hayır, ise, hukuki danışmanlara ulaşmak için neler yapılmalıdır?

S42. Türkiye’deki temel yasaları biliyor musunuz?

S43. Türkiye’deki medeni kanunu biliyor musunuz?

S44. Yaşadığınız/yaşayacağınız hak ihlali ya da hukuki sorunlara karşı başvuracağınız sivil toplum kuruluşu, dernek var mı?

S45. Fiziki/psikolojik ya da cinsel şiddete maruz kalmanız durumunda haklarınızı biliyor musunuz?

S46. Aile bireylerinin herhangi birinden şiddete maruz kaldınız mı?

S47. Yaşadığınız yerde herhangi birinden şiddete maruz kaldınız mı?

S48. Fiziki/psikolojik ya da cinsel şiddete maruz kaldıysanız, bununla ilgili herhangi bir kurum ya da kuruluşa başvurduunuz mu?

S49. Daha önce devlet bünyesinde herhangi bir kursa katıldınız mı?

S50. Daha önce sivil toplum kuruluşları, derneklerin sağladığı herhangi bir kursa katıldınız mı?

S51. Katıldıysanız (devlet ve sivil toplum kuruluşları için) ne tür kurslara katıldınız?

S52. Katıldığınız kursları bitirdiniz mi?

S53. Katıldığınız kursları bitirmeme nedeniniz nedir?

S54. Katıldığınız kursu bitirdiyseniz, ne derece memnun kaldınız?

S55. Kurs desteği sunan kurumlara ne tür önerileriniz vardır?

S56. Kurslara katılmama nedeniniz nelerdir?

S57. Genel olarak devlet çalışanlarının ve sivil toplum çalışanlarının size karşı tutum ve yaklaşımlarından memnun musunuz?

BÖLÜM 2: ANKETİN SONUÇLARI

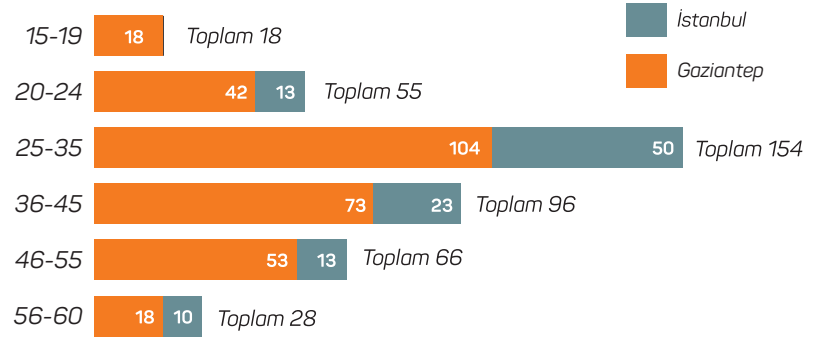
BÖLÜM 2: ANKETİN SONUÇLARI

Örneklemelerimizin toplumsal durumunu anlayabilmek için toplam dokuz soru sorulmuştur. Bu sorulardan elde edilen veriler bu Suriyeli kadın mültecilerin yaş grubunu, eğitim seviyesini, gelir seviyesini, hane halkı büyüklüğünü vb. anlayabilmemizi sağlamaya yöneliktir.

A) Toplumsal İstatistikler

Örneklemelerimizin toplumsal durumunu anlayabilmek için toplam dokuz soru sorulmuştur. Bu sorulardan elde edilen veriler bu Suriyeli kadın mültecilerin yaş grubunu, eğitim seviyesini, gelir seviyesini, hane halkı büyüklüğünü vb. anlayabilmemizi sağlamaya yöneliktir.

Tablo 1. Katılımcıların Yaşı

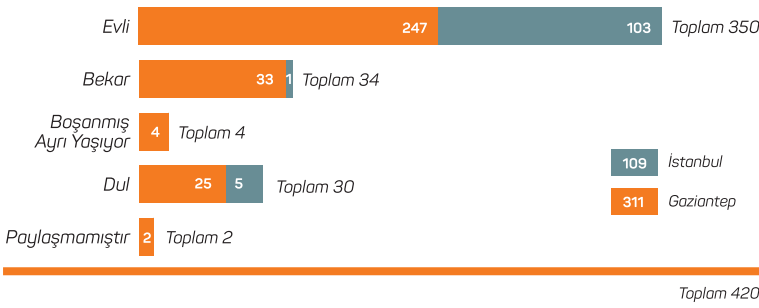

Katılımcılarımızın çoğunluğu 45 yaş ve altıdır (%77.46), 220'si ise (%54.44) 35 yaş ve altıdır.

• Katılımcının yaşı nedir?

Katılımcılarımızın çoğunluğu 45 yaş ve altıdır (%77.46), 220'si ise (%54.44) 35 yaş ve altıdır. Hem Gaziantep hem de İstanbul'daki katılımcıların yaşları benzer görünmektedir ve farklı yaş grupları her iki şehirde de benzer bir nüfus oranına sahiptir. Katılımcıların bazıları yaşlarına ilişkin soruyu yanıtlamamıştır ve bu da toplam katılımcı sayısı ve kaydedilen katılımcı sayısı arasındaki 22 kişilik farkı açıklamaktadır.

Tablo 2: Medeni Hal

• Medeni haliniz nedir?

Anket, katılımcılarımızın %83'ünün evli olduğunu tespit etmiştir ve sonuçlar Gaziantep ve İstanbul arasında benzer görünmektedir. Kadınların çoğu evlidir ve bazılarının da boşanmış veya dul olmaları nedeniyle aile reisi oldukları görülmektedir.

Anket, katılımcılarımızın %83'ünün evli olduğunu tespit etmiştir.

Tablo 3: Eğitim Seviyesi

Eğitim Seviyesi	Gaziantep	İstanbul	Toplam
Okuma-yazma bilmiyor	67	12	79
Okuma-yazma biliyor	31	10	41
İlkokul Mezunu	79	61	140
Ortaokul Mezunu	43	18	61
Lise Mezunu	34	5	39
Teknik Lise Mezunu	4	0	4
Üniversite Mezunu - Ön Lisans	16	1	17
Üniversite Mezunu - Yaygın Eğitim	2	0	2
Lisans Diploması	26	2	28
Yüksek Lisans veya Üstü	4	0	4
Toplam	306	109	415

• Eğitim seviyeniz nedir?

Hane haklı gelirlerinin oldukça düşük olduğu göz önünde bulundurulduğunda, eğitim seviyesi, bu kadınların para kazanma fırsatları üze-

415 kadının 51'i üniversite mezundur ve bu da örneklemin %12'sinin biraz üstünü oluşturmaktadır.

rindeki etkisi nedeniyle önemlidir. İlkokul veya daha altında bir eğitim seviyesine sahip kadınların oranı %62'nin biraz altında seyretmiştir. Kadınların çoğunun eğitim seviyesinin çok düşük olduğu ve bunun da yasal haklarını anlama yeteneklerini etkileyebileceği söylenebilir. 415 kadının 51'i üniversite mezundur ve bu da örneklemin %12'sinin biraz üstünü oluşturmaktadır.

Tablo 4- Ev Halkı Geliri

Aylık Ev Halkı Geliri (TL)	Gaziantep	İstanbul	Toplam
1000 veya daha az	202	16	218
1001 - 1500	65	60	125
1501 - 2000	9	27	36
2001 - 2500	7	4	11
2501 - 3000	1	0	1
3001 - 3500	1	0	1
4501 - 5000	1	0	1
5000 veya üstü	1	0	1
Yanıt yok	24	2	26
	311	109	420

Hanelerin çoğunluğunun düşük bir aylık gelire sahip olduğu görülmüştür.

• Aylık hane halkı geliriniz nedir?

Hanelerin çoğunluğunun düşük bir aylık gelire sahip olduğu görülmüştür. Kadınların %51'inden fazlası (420 kişiden 218'i) 1000 TL (333 USD) veya altı gelire sahip olduklarını bildirmiştir ve bu da, bu hanelerin birçoğunun çocuk sayısının fazlalığı nedeniyle yüksek nüfuslara sahip oldukları göz önünde bulundurulduğunda çok düşük bir rakamdır. Türkiye'deki aylık asgari ücretin 1300 TL (433 USD) olduğu, Suriyeli hanelerinin büyük çoğunluğunun ise bu tutarın altında gelire sahip olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 5: Hanedeki Çocuk Sayısı

Hanedeki Çocuk Sayısı	Gaziantep	İstanbul	Toplam
Çocuk Yok	43	5	48
Bir Çocuk	24	11	35
İki Çocuk	48	13	61
Üç Çocuk	49	20	69
Dört Çocuk	47	24	71
Beş Çocuk	39	14	53
Altı Çocuk	24	13	37
Altı Çocuk Üstü	24	9	33
Paylaşmak istemiyor	13	0	13
	311	109	420

• Hanenizde kaç çocuğunuz var?

Çoğu Suriyeli, çok çocuklu geniş ailelere sahiptir. Yanıt verenlerin yaklaşık %49.3'ünün evinde dört veya daha fazla çocuk bulunuyor. Bu hanelerin aylık kazancıyla ilgili önceki soru göz önünde bulundurulduğunda, aile üyelerinin ihtiyaçlarının karşılanmasının zor olacağı görülecektir. Örneğimizde, kişilerin çoğunluğunun Türkiye'deki asgari ücretin altında bir aylık hane halkı gelirine sahip olduğu görülmektedir ve bu da, ev halkının yüksek sayısının dikkate alınmasıyla Suriyeli mültecilerin yeterli şekilde geçinebilmelerini zorlaştırmaktadır. Konumlar bakımından ise, yanıt verenlerin 109'u İstanbul'da, 293'ü Gaziantep'te ikamet etmekte, 15'i de Gaziantep'de mülteci kamplarında kalmaktadır. Ayrıca, yanıt verenlerin çoğunluğunun (%91.2) Suriye'nin Halep kentinden olduğu tespit edilmiştir. Bu, Halep'teki savaş durumuyla ve Halep'in Türkiye sınırına daha yakın olmasıyla açıklanabilir. Ankete dahil olan diğer katılımcılar Şam, İdlib, Humus, Hama, Lazkiye ve Haseke'dendirler.

Çoğu Suriyeli, çok çocuklu geniş ailelere sahiptir.

Tablo 6: Suriye ve Türkiye'deki Meslek

Meslek Unvanı	Suriye'de	Türkiye'de
Öğretmen	%7.76	%3.26
Hekim	%1.14	%0.70
Hemşire/Ebe	%0.23	%0.23
Mühendis	%0.91	-
Tüccar	%2.05	%1.16
Kuaför/kozmetikçi	%0.91	-
Terzi	%3.20	%3.02
Çiftçi	%2.74	%0.70
İşsiz	%56.62	%52.09
Ev Kadını	%18.72	%29.30
İşçi	%2.28	%1.63
Kalifiye işçi	%0.91	-
Öğrenci	%0.68	-
Garson, araba yıkamacı, şoför	%0.91	%0.47
Devlet Memuru	%0.46	-
İşsiz (mesleği var)	-	%6.74
Diğer	%0.46	%0.70

- **Suriye'deki mesleğiniz nedir?**
- **Türkiye'deki mesleğiniz nedir?**

Ankette suriyeli kadınların çoğunluğunun çalışmadığını, işsiz veya ev kadını oldukları görülmüştür.

Ankette Suriyeli kadınların çoğunluğunun çalışmadığını, işsiz veya ev kadını oldukları görülmüştür. Çoğu, evde oturmaktadır ve Türkiye'ye gelmelerinden sonra da bu durum devam etmiştir. Çalışan ve Türkiye'deyken aynı alanda iş bulamayan kadınların sayısında hafif bir düşüş olduğu görülmüştür. Özellikle öğretmenlik, mühendislik, tıp vb. gibi mesleklerde çalışma durumundaki düşüş dil engeli, iş bulunmaması, çalışma izni almanın zorluğu vb. gibi çeşitli sorunlarla ilgili olabilir.

B) Genel İhtiyaçlar

Bu kategoride, Suriyeli kadın mültecilerin genel ihtiyaçlarıyla ilgili toplam 12 soru sorulmuştur. Temel ihtiyaçları, bunların yerine getirilmesi ve kendileri için önemli olduğunu düşündükleri ihtiyaçları hakkında sorular sorulmuştur. Bu bölümde sorulan sorulara bazı katılımcıların birden fazla yanıt verdikleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bunlar, katılımcı tarafından yanıtlandığı şekilde bildirilmiştir ve birden fazla yanıt almış soruların hiçbir verilerin dışında tutulmamıştır. Soruların kadın mültecilerin genel ihtiyaçlarıyla ilgili olması ve kendileri için önemli olan birden fazla ihtiyaçları olduğunu düşünmelerinin olası olması nedeniyle birden fazla yanıtı izin verilmiştir.

Sorulan sorulara bazı katılımcıların birden fazla yanıt verdikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 7. İhtiyaçlar Listesi

İhtiyaçlar	N	Yüzde
Gıda ve beslenme	271	%62.7
Barınma	184	%42.6
Giyim	186	%43.1
Sağlık ve sağlık hizmetleri	174	%40.3
Eğitim	153	%35.4
Hijyen ihtiyaçları	78	%18.1
Diğer	7	%1.6
Toplam	1053	

• İhtiyaçlarınız nelerdir?

Çeşitli ihtiyaçlarının olabilecek olması nedeniyle katılımcıların bu soruya birden fazla yanıt vermelerine izin verilmiştir. 439 katılımcıdan oluşan örnekleme 436 katılımcıdan yanıt alınmıştır. Bütün katılımcıların neredeyse %63'ü ihtiyaçları olarak gıda ve beslenmeyi bildirmiştir ve sağlık ve sağlık hizmetleri, giyim ve barınma da %40'ın üzerinde katılımcı tarafından ihtiyaç olarak belirtilmiştir. %35'in biraz üstünde katılımcı ayrıca eğitimi de ihtiyaçları olarak görmüşlerdir. Katılımcılara bu ihtiyaçları karşılamaları için herhangi bir yardım görüp görmedikleri sorulmuştur. Katılımcıların çoğu (286; %65.1) herhangi bir yardım al-

madıklarını bildirmiş, bu kişilerin 79'u (%18) bilmediklerini, sadece 74'ü (%16.9) de ihtiyaçlarını karşılamak için yardım aldıklarını belirtmiştir.

Tablo 8: Temel İhtiyaçların Karşılanması

Beslenme/ Gıda İhtiyaçları	N	Yüzde	Barınma İhtiyaçları	N	Yüzde	Giyim İhtiyaçları	N	Yüzde
Çalışma	359	%76.22	Mülteci kamplarında yaşama	1	%0.24	Aynı giyecekleri giyme	143	%28.49
Devlet yardımı	29	%6.16	Kiralık evler	413	%97.18	Mahalle yardımı	63	%12.55
Komşular/Genel yardım	60	%12.74	Çadırda Yaşama	2	%0.47	Devlet yardımı	5	%1,00
Atık toplayıcı	3	%0.64	Devlet yardımı	2	%0.47	STK yardımı	29	%5.78
Dilenme	3	%0.64	STK'lar tarafından sağlanan yurtlar	6	%1.41	Kendi imkanlarıyla	260	%51.79
Çalışma (bütün aile)	10	%2.12	Diğer	1	%0.24	Diğer	2	%0.40
Belediyeler ve STK'lar	4	%0.85						
Diğer	3	%0.64						
Toplam	471	%100.0	Toplam	425	% 100	Toplam	502	% 100

- **Temel beslenme ve gıda ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?**
- **Temel barınma ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?**
- **Temel giyim ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?**

Katılımcıların çoğu temel beslenme ve gıda ihtiyaçlarını çalışma yoluyla karşıladıklarını bildirmiştir. Bunların bazıları da devletten ve komşulardan, çok küçük bir miktarı da STK'lardan yardım almaktadır.

Bu sorudan elde edilen sonuçlar örneklemden daha fazladır. Çünkü bazı katılımcılar ihtiyaçlarını farklı yollardan karşıladıklarını belirtmişlerdir. İhtiyaçlarının farklı yollarla karşılandığını bildiren katılımcıların yanıtları dışarıda bırakılmak istenmemiş, bu nedenle bu soru örneklem boyutunun üstünde yanıt alınmıştır. Beslenme/gıda, barınma ve

giyim ihtiyaclarına ilişkin yanit sayisi sirasiyla 422, 425 ve 411 olmus-tur. Bu multecilerin cogunlugunun temel gida ihtiyaclarini calisma yo-luyla karshiliyor olmalarinin fark edilmesi onemlidir. Ayrica, cogu dev-letten veya STK'lardan yardim almamaktadir.

Çoğu devletten veya STK'lardan yardım almamaktadır.

Tablo 9. Temel İhtiyaçların Karşlanması

Sağlık Hizmetleri İhtiyaçları	N	Yüzde	Eğitim İhtiyaçları	N	Yüzde
Geleneksel yöntemler	162	%37.9	Kendi imkanlarıyla	251	%66.9
Hastaneye gitme	347	%81.3	Mahalle Yardımı	50	%13.3
Mahalle yardımı	15	%3.5	Devlet yardımı	62	%16.5
Devlet yardımı	18	%4.2	STK yardımı	33	%8.8
STK yardımı	14	%3.3	Eğitim almıyor	16	%4.3
İhtiyaç yok	9	%2.1			
Dil Engeli nedeniyle erişim yok	28	%6.6			
Suriye'deki hastanelere gitme	9	%2.1			
Yüksek Hastane Giderleri	6	%1.4			
Diğer	6	%1.4			
Toplam	614		Toplam	412	

- **Sağlık ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?**
- **Eğitim ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?**

Sağlık ihtiyaçları ve eğitim ihtiyaçlarıyla ilgili yanıt veren sirasiyla 437 ve 375 katilimci olmus-tur. Sağlık ihtiyaclarinin karshilanmasi için 'has-taneye gitme' yanitlari bir anlamda 'devlet yardımı'dır. Türkiye, Geçici Koruma Statüsü altındaki herkese ücretsiz sağlık hizmeti sağlamaktadır. Anket sonucunda sağlık ihtiyaclarinin karshilanmasinin en çok basvurulan iki yolu olarak kadınlarin %81.3'ünün "hastaneye gitmeyi", %37.9'unun ise "geleneksel yöntemleri" bildirdiği görülmüştür. Bazı kadınlar dil engeli nedeniyle sağlık hizmetlerine erişim sağlayamadıklarını bildirmektedir; hastanelerdeki hekimlerin veya personelin has-

Türkiye mülteciler için eğitim tesisleri ve meslek kursları sağlamaktadır.

talarla sorunsuz bir şekilde iletişim kuramama ihtimallerinin yüksek olması nedeniyle bu durum mümkündür. Bu durumda hastanelerde tercüman bulundurulması veya belli hastanelerin mültecilere yönelik olarak belirlenmesi ve böylece sağlık hizmetlerine erişemeyen kişi sayısının azaltılması önemlidir. Eğitim ihtiyaçları çoğunlukla kişilerin kendi imkanlarıyla karşılanmaktadır, bununla birlikte bu konuyla ilgili olarak diğer ihtiyaçlara göre daha yüksek bir devlet ve STK yardımı görülmektedir. Türkiye mülteciler için eğitim tesisleri ve meslek kursları sağlamaktadır. Ayrıca, Geçici Koruma statüsündeki çocuklar Türk Devlet Okullarına ücretsiz kaydolabilmektedir. Türkiye ayrıca belli Suriyeli öğrencilere üniversite bursları sağlamaktadır. Bazı STK'lar da Türkiye'de Suriyeli öğrencilere üniversite bursları sağlamaktadır.

Tablo 10: En Önemli İhtiyaçlar

Beslenme/ Gıda İhtiyaçları	N	Yüzde	Barınma İhtiyaçları	N	Yüzde	Giyim İhtiyaçları	N	Yüzde
Kahvaltı	34	%6.7	Yatak/Yatak Takımları	149	%19.9	Sıcak tutan giyecekler, kışlık ayakkabılar, bot	63	%12.9
Kuru Gıda	82	%16.3	Mobilya	248	%33.2	Yazlık giyecekler, ayakkabılar, terlik	95	%19.5
Her türden yardım	327	%64.9	Ev	175	%23.4	Bütün giyecekler	326	%66.8
İhtiyaç yok	59	%11.7	Sıcak su	51	%6.8	İhtiyaç yok	4	%.8
Diğer	2	%.4	Tuvalet	5	%.7			
			Çamaşır makinesi	25	%3.3			
			Buzdolabı	27	%3.6			
			Halı	6	%.8			
			Bebek Bezi/ Süt	4	%.5			
			İhtiyaç yok	46	%6.1			
			Diğer	12	%1.6			
Toplam	504	%100.0	Toplam	748	%100.0	Toplam	488	%100.0

- En önemli beslenme ve gıda ihtiyacınız nedir?
- En önemli barınma ihtiyacınız nedir?
- En önemli giyim ihtiyacınız nedir?

Tablo 10'daki beslenme/gıda, barınma ve giyim ihtiyaçları ile ilgili 3 sorunun her birini yanıtlayanların sayısı sırasıyla 426, 415 ve 390'dır. Katılımcıların her bir soruya birden fazla yanıt vermelerine izin verilmiştir ve diğer sorulara kıyasla artışın nedeni budur. Gıda ve beslenme ihtiyaçları bakımından Suriyeli kadınların çoğu her türden gıdaya ihtiyaç olduğunu bildirmiş, bazıları da kuru gıda ve kahvaltı malzemelerine ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir. Barınma ihtiyaçları bakımından ise sırasıyla mobilya, ev ve yatak/yatak takımları, en önemli görülen ihtiyaçlardır. Beyaz eşya ve temel ev mobilyaları, özellikle temel ihti-

yaçlarının çoğunluğunu kendi imkânlarıyla karşıladığı bilinen mültecilerde talep edilmektedir. Bu kişiler ayrıca her türden giyeceğe ihtiyaç duymaktadırlar ve daha önce de gördüğümüz üzere mültecilerin bazıları sürekli aynı giyecekleri giymektedirler. Bu bakımdan özellikle kışın giyecek yardımı sağlanmalıdır, çünkü kalın giyeceklerdeki eksiklik hastalığa yol açabilmektedir.

Tablo 11- En Önemli İhtiyaçlar

Sağlık Hizmetleri İhtiyaçları	N	Yüzde	Eğitim İhtiyaçları	N	Yüzde
Sağlık belgeleri	215	%34.6	Dil	334	%59.0
İlaç	333	%53.6	Eğitim müfredatı	112	%19.8
Ek sağlık malzemeleri (gazlı bez, sterilizasyon sıvısı, tekerlekli sandalye vb.)	66	%10.6	Kırtasiye malzemeleri	37	%6.5
İhtiyaç yok	3	%.5	Kayıt zorluklar	66	%11.7
Diğer	4	%.6	Diğer	17	%3.0
Toplam	621	%100.0	Toplam	566	%100.0

- **En önemli sağlık hizmetleri ihtiyacınız nedir?**
- **En önemli eğitim ihtiyacınız nedir?**

Sağlık hizmetleri belgesi, devlet hastanelerinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için gerekli olması nedeniyle bu listenin üst sıralarında yer almıştır.

Tablo 11'deki sağlık hizmetleri ihtiyaçları ve eğitim ihtiyaçları ile ilgili soruların her birini yanıtlayanların sayısı sırasıyla 417 ve 409'dur. Sağlık hizmeti ihtiyaçlarıyla ilgili olarak ilaç en çok talep edilen kalem olarak öne çıkmaktadır. Sağlık hizmetleri belgesi, devlet hastanelerinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için gerekli olması nedeniyle bu listenin üst sıralarında yer almıştır. Türkiye Suriyeli mültecilere ilaç sağlamaktadır, fakat eczanelerin ödemelerdeki gecikmeler nedeniyle mültecilere ilaç vermeyi durdurduğu düşünülmektedir. Mart 2016 itibarıyla en son haberler eczanelerin bu kişilere ücretsiz ilaç sağlamadığını göstermektedir. Bu kadar çok sayıda kişinin ilacı sağlık hizmetlerinde en önemli ihtiyaç olarak bildirmesinin nedeni bu olabilir. Dil engeli mülteciler için birçok soruna neden olmaktadır ve 334 Suriyeli

kadının dili en üst sıradaki eğitim ihtiyacı olarak bildirmesi bunu kanıtlar niteliktedir. Türkiye bu engelin aşılması için Suriyeli mültecilere dil kursları sağlamaktadır. Birçok katılımcı ayrıca eğitim müfredatını ve kayıttaki zorlukları da eğitim ihtiyacı olarak bildirmiştir. Kayıttaki zorluklar bu mültecilerin çoğunluğunun Suriye'deki okullarının tanzim ettiği ve buradaki okullar tarafından kabul edilmeyen diplomalara sahip olmalarıyla ilgili olabilir. Ayrıca, evlerinden kaçanların birçoğu eğitim belgelerini yanlarında getirememiş olabilir.

Anketin 'Genel İhtiyaçlar' başlığından elde edilen sonuçlar, Suriyeli mültecilerin temel yaşam gereksinimlerine ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Gıda ve beslenmeden eğitime kadar hemen her alanda eksikleri bulunmaktadır. Bu bölümün sonuçlarını toplumsal istatistikler bölümünde alınan bazı yanıtlarla birleştirdiğimizde bunların doğal olduğu görülmektedir. Birçok hanenin çok düşük gelirlere sahip olduğu ve bunun yanı sıra hane nüfuslarının yüksek olduğu görülmüştür ve bu da temel ihtiyaçların karşılanmasını imkânsız kılmaktadır. Ayrıca, ankete katılan kadınların neredeyse hepsinin kampların dışında ikamet ettikleri belirtilmelidir ve sonuçların buna göre yorumlanması gerekmektedir. Türkiye kampları uluslararası standartlara uygun olarak sürdürmektedir, fakat kampların dışında yaşayanlara yapılan yardımlar yeterli değildir.

C) Haklar - Koruma Statüsü

Bu bölümde katılımcılara haklarının çeşitli yönleri, Türkiye'deki haklarına dair bilgi, istismar, istismar durumlarında alınabilecek tedbirler vb. ile ilgili 26 soru sorulmuştur. Bu sorular kadın mültecilerin haklarını bilip bilmediklerini ve Türkiye'nin Geçici Koruma statüsü vasıtasıyla kendilerine sunduğu imkânlardan yararlanmayı başarıp başarmadıklarını öğrenmek amacıyla sorulmuştur. Ayrıca, kadın mültecilerin herhangi bir istismarla karşı karşıya kalıp kalmadıklarının ve kendilerine ne tür yardım sunulduğunun bilinmesi de önemlidir. Kadın mültecilerin elinde bulunan fırsatların varlığı, bilinmesi ve kullanılması önemli bir

hususur. Önceki raporlar Türkiye'nin temel ihtiyaçların, özellikle de sağlık hizmetlerinin sağlanmasıyla ilgili çabalarını övmüştür.

i) Geçici Koruma Statüsü

Katılımcılara önce Geçici Koruma statüsünün farkında olup olmadıkları ve Geçici Koruma statüsüne nasıl ve nerede başvurabileceklerini bilip bilmedikleri sorulmuştur. Katılımcıların çoğu (270; %61.5) kayıt sürecinden haberdar olduklarını ve Geçici Koruma statüsüne nerede başvurabileceklerini bildiklerini bildirmişlerdir. Bununla birlikte, çok sayıda katılımcı (169; %38.5) Geçici Koruma statüsüne başvurma hakkında bilgilerinin olmadığını ifade etmiştir. Bütün bu mültecilerin Geçici Koruma statüsüne kayıtlı olmalarına karşın bazılarının sürecin farkında olmadıklarına dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu kişileri, eşlerinin veya aile üyelerinin müdürlük ofisinde veya vekaletle kaydetmiş olmaları mümkündür. Sürece ilişkin bilgilerinin olduğunu bildiren katılımcılara sürecin kolay olup olmadığı sorulmuştur. Sonuçlar aşağıdaki gibidir: Çok kolay (4; %1.5), kolay (108; %40.1), çekimser (47; %17.5), zor (51; %19), çok zor (59; %21.9). Sonuçlar son derece geniş bir yelpazeye dağılmaktadır ve bazı katılımcılar süreci kolay bulurken bazıları zor olduğunu düşünmüştür. Bu yanıtın anlamlı herhangi bir sonuca varmamız mümkün değildir. Katılımcılara ayrıca Geçici Koruma statüsünün sağladığı fırsatların farkında olup olmadıkları sorulmuştur ve bu kişilerden 134'ü (%30.5) farkında olduklarını bildirirken 305'i (%69.5) olmadıklarını ifade etmiştir. Bu kişilere Geçici Koruma statüsünden yararlanıp yararlanmadıkları sorulduğunda 243'ü (%55.4) 'evet', 196'si ise (%44.6) statüden yararlanmadıkları şeklinde yanıt vermiştir. Bu kişilerin çoğunluğunun Geçici Koruma statüsünün yararlarını bilmediklerini beyan etmeleri, diğer yandan da birçoğunun statüden yararlandıklarını ifade etmeleri nedeniyle yanıtlarda bazı çelişkiler göze çarpmaktadır. Suriyeli kadın mültecilerin Geçici Koruma statüsünün bütün yararlarının farkında olmamaları mümkündür, bununla birlikte sağlık hizmetleri gibi belli yönlerinden faydalanmaktadırlar. Geçici Koruma statüsünden yararlandıklarını bildiren katılımcılara

Katılımcılara önce Geçici Koruma statüsünün farkında olup olmadıkları ve Geçici Koruma statüsüne nasıl ve nerede başvurabileceklerini bilip bilmedikleri sorulmuştur.

(243) hangi hizmetlerden yararlandıkları şeklinde bir devam sorusu sorulmuştur ve katılımcıların, farklı hizmetlerden yararlanıyor olmaları olasılığı nedeniyle birden fazla yanıt vermelerine izin verilmiştir. Sonuçlar 196 kişinin (vakaların %81.3'ü) sağlık hizmetlerinden, 96 kişinin (%39.8) eğitim hizmetlerinden, 9 kişinin (%3.7) çalışma izninden, 37 kişinin (%15.4) sosyal yardımdan ve 9 kişinin (%3.7) tercüme hizmetlerinden yararlandığını, 17 kişinin (%7.1) bilmediğini beyan ettiğini ve 1 kişinin (%0.4) 'diğer' şeklinde yanıt verdiğini göstermiştir. Katılımcıların çoğunluğunun sağlık hizmetlerinden yararlandığını ve daha önce de belirtildiği üzere Türkiye'nin Suriyeli mültecilere sağlık hizmetleri sağlama konusunda mükemmel bir iş çıkardığı görülmektedir. Türkiye ayrıca mültecilere belli meslek ve dil kursları sağlayan meslek ve eğitim merkezleri oluşturmuştur ve bu da katılımcıların eğitim hizmetlerinden yararlandıklarını ifade etmeleriyle ilişkili olabilir. Benzer şekilde, Geçici Koruma statüsünden yararlanmadıklarını bildiren katılımcılara, yardım almamalarının nedenlerinin neler olduğu sorulmuştur. Yardım alamamanın nedenleri olarak verilen yanıtlara dil engeli (60; %38.2), bilgi eksikliği (48; %30.6), kimlik belgesi sorunu (27; %17.2), mali sorunlar (20; %12.7) ve diğerleri (2; %1.3) dahildir. Bildirilen yanıtların sayısının Geçici Koruma statüsü kapsamında herhangi bir yardım almadıklarını bildiren kişilerin sayısından düşük olmasının nedeni katılımcıların bazılarının yanıt vermemesidir. Sonuçlar, dil engelini ve bilgi eksikliğini Suriyeli kadın göçmenlerin Geçici Koruma statüsünden yararlanmalarının önündeki en önemli iki engel olduğunu göstermiştir. Katılımcıların bazıları kimlik belgesi sorunları ve mali sorunlar da yaşamıştır ve bazı mültecilerin hizmetlere erişemeyip bu durumu mali konularla ilişkilendirmeleri olasıdır. Katılımcılara ayrıca sorunlarını çözmek için yardım kuruluşlarına nasıl ulaşacaklarını bilip bilmedikleri sorulmuştur ve bu soruya 89 katılımcı (%22) bildiği, 316 katılımcı da (%78) bilmediği yönünde yanıt vermiştir. Bu yanıtlar Suriyeli kadın mültecilerin çoğunun sorunlarının çözümü için yardım kuruluşlarına ulaşamadıklarını göstermektedir. Yardım kuruluşlarına neden ulaşamadıklarının ve bu kuruluşları mültecilere daha erişilebilir kılmak için

Türk hükümetinin Suriyeli mültecilere sağlık hizmetleri sağlama konusunda mükemmel bir iş çıkardığı görülmektedir.

hangi tedbirlerin alınabileceğinin anlaşılması için bu husus detaylı olarak incelenmelidir.

ii) Yasal Haklar ve İstismar

Öncelikle katılımcılara Türkiye'deki yasal haklarını bilip bilmedikleri sorulmuştur ve katılımcıların 104'ü (%27.2) haklarını bildiği, 279'u (%72.8) ise bilmediğini ifade etmiştir. Katılımcıların çoğunluğu haklarını bilmemektedir, bu nedenle yasal haklarını öğrenebilmeleri için ne yapılması gerektiği katılımcılara bir devam sorusu olarak sorulmuştur. Sonuçlar 133 katılımcının (vakaların %69.3'ü), uzmanların ziyaretlerde bulunup kendilerine haklarını bildirmeleri gerektiğini, 100 katılımcının (vakaların %52.1'i) da mültecilere görselli bilgilendirme broşürlerinin dağıtılması veya ulaştırılması gerektiğini düşündüğünü göstermektedir. Bazı katılımcıların ilgili soruya herhangi bir yanıt vermemesi nedeniyle yanıt sayısında bir tutarsızlık görülmektedir. Suriyeli kadın mültecilerin birçoğunun yasal haklarını bilmediği, bunun da gerektiğinde haklarını koruyamayacak olmaları nedeniyle kendileri için son derece olumsuz sonuçlara yol açabileceği görülmüştür. Ayrıca, devam soruları yasal haklarıyla ilgili çok fazla bilginin mülteciler için erişilebilir olmadığı olasılığını göstermektedir. Kendilerinin veya ailelerinden birinin istismarla karşı karşıya kalıp kalmadığı sorulunca 63 kişi (%14.4) 'evet', 347 kişi (%79) de 'hayır' yanıtını vermiş, 29 kişi (%6.6) ise bilmediğini ifade etmiştir. Ailelerinin veya kendilerinin istismarla karşı karşıya kaldığını beyan eden kadınlara ne türden istismarla karşı karşıya kaldıkları sorulmuş, bu soruya 31 kişi (vakaların %59.6'sı) yasadışı çalıştırma, 18 kişi (%34.6) cinsel istismar/tecavüz, 4 kişi (vakaların %7.7'si) başka durumlar yanıtı vermiş, 10 kişi ise yanıt vermemiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun herhangi bir istismar türüyle karşı karşıya kalmadığı görülse de, kişilerin herhangi bir şekilde istismarla karşı karşıya kaldıklarını bildirmekte zorlanabilecek olmaları nedeniyle rakamlar çarpıtılmış olabilir. Bilhassa, kadın katılımcıların cinsel istismarla ilgili bilgi paylaşmak istemeyebilecekleri göz önünde bulundurulmalıdır; nitekim sadece 4 kişi cinsel istismara veya tecavüze uğradığını bil-

Katılımcıların çoğunluğu haklarını bilmemektedir.

dirmiştir. Mültecilerin yasa dışı çalıştırılması ve işlerini koruyabilmek için katlanmak zorunda kaldıkları şartlar hakkında çok sayıda bildirim olmuştur. Bu durum anketimizle teyit edilmiştir, çünkü istismara uğradıklarını bildirenlerin %60'ı bu istismarın yasa dışı çalışma kategorisinde olduğunu beyan etmiştir. Diğer yandan, Ocak 2016'da Türkiye mültecilerin çalışma izni alabilmesine izin veren bir yönetmeliği kabul etmiştir. Bu yönetmelik yasa dışı mülteci işçilerin sayısının azaltılmasına ve bu mültecilere diğer çalışanlarla aynı yardımların sağlanmasına yönelik bir teşebbüs olarak kabul edilmiştir. Haklarının istismar edildiğini ve hiçbir fikirlerinin olmadığını beyan eden kadınlara haklarının istismarı durumunda ne şekilde hareket ettikleri veya edecekleri sorulmuştur. 91 kadından toplam 82'si yanıt vermiştir ve bu rakam hak istismarıyla karşı karşıya kalan ve hak istismarıyla karşı karşıya kalıp kalmadıkları konusunda hiçbir fikirleri olmayan kadınların toplam sayısını gösteren daha önceki bir soruya aittir. 82 kadından 11'i güvenlik personeliyle bağlantı kurmuş, 4'ü sorunu ailelerine veya akrabalarına bildirmiş, 67'si ise hiçbir şey yapmamıştır. Bu durum, hak istismarıyla karşı karşıya kalan kadınların çoğunluğunun nihayetinde herhangi bir şekilde harekete geçmemiş olduğunu göstermektedir. İstismarın bildirilmemesiyle ilgili olarak dil engeli, yardım edilmeyeceği düşüncesi, yetkili mercilerden korkma veya mercilerin bu tür bir durumda yardım etmede isteksiz olması gibi çeşitli nedenler gösterilebilir. Devam sorularının sorulmaması nedeniyle bu kadınların neden yardım istemediğine dair yorum yapmak zordur.

Bütün katılımcılara ailelerinin veya kendilerinin hak istismarıyla karşı karşıya kalmaları durumunda yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları sorulmuştur. Bu soruya yanıt oranı son derece düşüktür; 439 kadından sadece 91'i bu soruya yanıt vermiştir. İstismar hakkında olması nedeniyle yanıt vermek istememeleri veya bilgi paylaşımında bulunmaktan rahatsızlık duymuş olmaları olasıdır. Bu soruya yanıt veren 91 kadından 19'u hem ailelerinin hem de kendilerinin hak istismarıyla karşı karşıya kalma durumunda yeterli bilgiye sahip olduklarını bildirmiş, 13 kadın konu hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını bildirmiş, 59 kadın

Haklarının istismar edildiğini ve hiçbir fikirlerinin olmadığını beyan eden kadınlara haklarının istismarı durumunda ne şekilde hareket ettikleri veya edecekleri sorulmuştur.

ise ne ailelerinin ne de kendilerinin hak istismarı hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmiştir. Son olarak, bütün kadınlara hak istismarı durumunda temas kurabilecekleri / başvurabilecekleri bir STK'nın veya kuruluşun mevcut bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Kadınların %50'den fazlası (226; %51.5) bu tür bir kuruluşun bulunmadığını belirtmiş, 40'ı (%9.1) bir STK'ya veya bir kuruluşa başvurabileceklerini bildirmiş, 173'ü de (%39.4) bu konuda bir fikir sahibi olmadığını beyan etmiştir. Yanıtları bu kadınların hak istismarıyla karşı karşıya kalmaları durumunda kendilerine yardım edebilecek bir STK'nın / kuruluşun mevcut bulunmadığını veya bu konuda bilgilerinin olmadığını göstermektedir. Sadece az sayıda kadın bu tür bir kuruluşun mevcut bulunduğunu ve kendilerine yardım edebileceğini bildirmiştir. Dolayısıyla, daha fazla sayıda STK / kuruluş, hak istismarlarını ele alacak ekipler veya departmanlar oluşturmalı ve bu Suriyeli kadınları hizmetleri konusunda bilgilendirmeye yönelik çalışmalar yapmalıdır.

Suriyeli kadınlara ayrıca fiziksel, psikolojik ve cinsel istismarla ilgili sorular sorulmuştur.

Suriyeli kadınlara ayrıca fiziksel, psikolojik ve cinsel istismarla ilgili sorular sorulmuştur. Fiziksel, psikolojik ve cinsel istismar durumunda sahip oldukları hakların farkında olup olmadıkları sorulduğunda bu kişilerin çoğunluğu (264; %60.1) haklarını bilmediklerini, 37'si (%8.4) bildiklerini, 138'i de (%31.4) herhangi bir fikirlerinin olmadığını bildirmiştir. Bu da çoğunun haklarının farkında olmadığını ve bu nedenle başkalarının kendilerinden yararlanmaları olasılığına karşı savunmasız olduklarını göstermektedir.

Tablo 12: Suriyeli Kadınların Karşı Karşıya Kaldıkları Fiziksel/Psikolojik/Cinsel İstismar

Yanıtlar	Aile üyelerinizden istismar gördünüz mü?	Mahallenizdeki herhangi bir kişiden istismar gördünüz mü?
Evet, Fiziksel İstismar	4 (%0.9)	1 (%0.2)
Evet, Psikolojik İstismar	2 (%0.5)	6 (%1.4)
Evet, Cinsel İstismar	1 (%0.2)	2 (%0.5)
Hayır, istismarla karşı karşıya kalmadım	403 (%91.8)	404 (%92)
Yanıtlamak istemiyorum	29 (%6.6)	26 (%5.9)
Toplam	439	439

Kadınların bazıları istismara uğradıklarını bildirmişlerdir, fakat bir aile üyesi tarafından istismar edildiklerini açıkça beyan etmelerinin zor olması ihtimalinden dolayı veriler çarpıtılmış olabilir. Kadınlar aile içinde istismara uğramış olmaları durumunda bunu bildirirlerse olumsuz sonuçlarla karşılaşabileceklerinden korkmuş olabilirler. Bununla birlikte, elde edilen verilerden Suriyeli kadınların çoğunluğunun herhangi bir aile üyesi tarafından istismar edilmemiş olduğu görülmektedir. Ayrıca, ikamet ettikleri yerdeki herhangi birinin istismarına uğrayıp uğramadıkları da sorulmuştur. Diğer yandan, mahallelerindeki herhangi birinin istismarına uğrayıp uğramadıkları sorulunca da benzer sonuçlarla karşılaşmıştır. Veriler Suriyeli kadınların çoğunluğunun istismara uğramadıklarını göstermektedir. Bununla birlikte, 2.7 milyonun yaklaşık %50'sini meydana getiren Türkiye'deki Suriyeli kadın nüfusuna baktığımızda, Suriyeli kadınların önemli bir oranının evlerinde ve çevrelerinde istismara uğruyor olmaları olasıdır. Bu kadınların ağır stres altında olmaları ve streslerini gidermek için birileriyle konuşmaya ihtiyaç duyabilecek olmaları nedeniyle psikolojik danışma merkezleri çok yararlı olacaktır. Bu merkezler ayrıca sorunlarını çözebilmelerine ve karşı karşıya kalabilecekleri herhangi bir istismarla ilgili olarak hukuki yardıma başvurabilmelerine de yardımcı olacaktır. Son olarak, bu kadınlara herhangi bir fiziksel, psikolojik veya cinsel istismarla karşı karşıya

Veriler Suriyeli kadınların çoğunluğunun istismara uğramadıklarını göstermektedir.

kalmaları durumunda herhangi bir STK'yla veya kuruluşla iletişim kurmaya çalışıp çalışmadıkları sorulmuştur. Bu soruyu sadece 27 kadın yanıtlamıştır; 2 kadın (%7.4) bir STK'ya veya kuruluşa başvurduğunu, 19 kadın (%70.4) da bir STK'ya veya kuruluşa başvurmadığını bildirmiştir ve 6 kadın (%22.2) yanıt vermek istememiştir. Bu sonuçlar, yardımın ulaşılabilir olması durumunda bile bu kadınların kendilerine yardım edebilecek olan kuruluşlara başvurmalarının kolay olmadığını göstermektedir. İstismara uğrayan kadınların %70'inin herhangi bir STK'ya veya kuruluşa başvurmadığı görülmüştür ve bu da kendilerini tehdit altında hissetmiş veya bu kuruluşların kendilerine yardım edemeyeceğini düşünmüş olabilecekleri anlamına gelmektedir. Bu kadınların gerektiği durumlarda yardım isteyebilmeleri ve alabilmeleri için STK'ların kadınların zihinlerinde olumlu bir algı oluşturması önemlidir.

iii) Hukuki Sorunlar ve Danışmanlık

Kadınlara Türkiye'deyken herhangi bir hukuki sorunla karşılaşmış ve karşılaşmadıkları sorulmuştur. Bu kişilerin çoğunluğu (371;%84.5) herhangi bir hukuki sorunla karşılaşmadıklarını, 10'u (%2.3) sorunlarla karşılaşmış olduklarını bildirmiştir ve 58'i (%13.2) bu konuda herhangi bir fikrinin olmadığını beyan etmiştir. Bu, evlerinden kaçmış olan bu kadınların zor durumunu şiddetlendirecek ek stresleri azaltması nedeniyle olumlu bir göstergedir. Hukuki sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını bildiren 10 kadına karşı karşıya kaldıkları sorunların ne türde olduğu sorulmuştur. 10 kadının altısı sorunlarını çalışma izni (2), oturma izni (2), resmi kuruluşların tavırları (1) ve oturma iznine el konması (1) olarak göstermiştir. Bu sonuçlar düşük yanıt sayısı nedeniyle anlamsız görünmekle beraber, oturma iznine el konmasının genelde oturma izninin başkası tarafından kullanıldığının tespit edilmesi durumunda ortaya çıkması açısından önemlidir.

Kadınlara ayrıca hukuki sorunlar durumunda hukuki yardıma ulaşmalarının mümkün olup olmadığı sorulmuştur. Toplamda sadece 62 yanıt alınmıştır; yanıt veren kadınların sadece 5'i (%8.1) hukuki yar-

*Kadınlara
Türkiye'deyken
herhangi bir hukuki
sorunla karşılaşmış
ve karşılaşmadıkları
sorulmuştur.*

dıma ulaşabileceğini bildirmiştir. Kadınların çoğu (40; %64.5) hukuki yardıma ulaşamayacaklarını bildirmiş, 17'si de (%27.4) bir fikirlerinin olmadığını beyan etmiştir. Alınan danışmanlık hizmetlerinin yeterli olup olmadığı sorulduğunda sadece 61 kadın yanıt vermiştir; 12 kadın (%19.7) yeterli olduğunu, 26 kadın (%42.6) yeterli olmadığını bildirmiş, 23 kadın da (%37.7) fikirlerinin olmadığını beyan etmiştir. Bu sorunun ne şekilde çözülebileceğinin daha iyi anlaşılması için, hukuki danışmanlık hizmetlerini yeterli bulmayan kadınlara önerileri sorulmuştur. Hukuki danışmanlık hizmetlerinin yeterli olmadığını belirten 26 kadının 6'sı (%33.3) bir danışmanlık merkezinin mevcut bulunmasının gerektiğini, 6'sı (%33.3) bu konuyla ilgili farkındalık yaratılmasının gerektiğini bildirmiş, 6'sı da (%33.3) fikirlerinin olmadığını ifade etmiştir. Bilgi veya farkındalık yokluğu, anketin bu bölümünde temel bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu Suriyeli kadınların hukuki sorunlarını çözmek için başvurabilecekleri fiziksel bir danışmanlık merkezinin oluşturulması ve ayrıca görsellere sahip bilgi broşürlerinin sağlanması doğru bir yaklaşım olabilir. Bu hizmetler, çeşitli sorunlar yaşayan Suriyeli kadınların farkındalığını önemli oranda artırabilir.

Tablo 13. Türkiye'deki Temel Yasalar ve Medeni Hukuka İlişkin Bilgi

	Türkiye'deki Temel Yasalar hakkında bilginiz var mı?	Türkiye'deki Medeni Hukuk hakkında bilginiz var mı?
Evet	102 (%23.2)	71 (%16.2)
Hayır	255 (%58.1)	267 (%60.8)
Fikrim Yok	82 (%18.7)	101 (%23)
Toplam	439	439

Temel ve Medeni hukuk hakkında bilgiyle ilgili bu iki soruya verilen yanıtlar kadınların çoğunluğunun bu kanunları bilmediklerini göstermektedir. Kadınların sadece 102'si (%23.2) Türkiye'deki Temel ya-

saları bildiklerini ifade etmiş, daha da düşük sayıda kadın (71; %16.2) ise Türkiye'deki Medeni hukuku bildiğini beyan etmiştir. Türkiye'deki hukuku bilen Suriyeli kadınların yüzdesi çok düşüktür ve bu durum, herhangi bir kanunu öğrenmeleri durumunda kendilerini savunamayacak olmaları nedeniyle çeşitli sorunlara yol açabilir. Bu durum ayrıca bu kişileri, Türk Temel hukukunu bilmemeleri nedeniyle toplumda istismar edilme riskiyle karşı karşıya bırakmaktadır.

D) Uyum Faaliyetleri

Türk hükümeti katılım sürecinin hızlandırılması için Suriyeli mültecilere meslek ve dil kursları sağlamaktadır. Dil katılım konusundaki en önemli faktörlerden biridir, çünkü mültecilere Türk insanıyla iletişim kurma konusunda yardımcı olmaktadır. Ayrıca Türkler ve Suriyeliler arasında güvenin tesis edilmesine de yardımcı olmaktadır. Diğer taraftan meslek kursları, Suriyeli mültecilerin becerilerinin geliştirilmesi ve bu kişilere kendilerine bakma ve kendilerini geliştirme imkânının sağlanması amacıyla sunulmaktadır. Mevcut uyum faaliyetlerinin ve bu hizmetlerin iyileştirilmesine yönelik gelecekteki değişikliklerin daha iyi anlaşılabilmesi için uyum faaliyetleriyle ilgili sekiz soru sorulmuştur.

Türk hükümeti katılım sürecinin hızlandırılması için Suriyeli mültecilere meslek ve dil kursları sağlamaktadır.

Tablo 14- Kurslara Katılım

	Devletin sunduğu kurslara katıldınız mı?		STK'lar veya başka kuruluşlar tarafından sunulan kurslara katıldınız mı?		Kursu tamamladınız mı?	
	N	Yüzde	N	Yüzde	N	Yüzde
Evet	41	%9.62	67	%15.26	29	%46.03
Hayır	385	%90.38	372	%84.74	34	%53.97
Toplam	426	% 100	439	% 100	63	% 100

Sonuçlar Suriyeli kadınların Türkiye ve STK'lar / diğer kuruluşlar tarafından sunulan programlara çok düşük bir katılım sağladıklarını göstermektedir. Dahası, bu programlara katılan Suriyeli kadınların

çoğunun bunları tamamlamadığı görülmektedir. Bunların her ikisi de önemli bulgulardır, çünkü bu programlar Suriyelilerin Türk toplumuna uyumunu sağlamak için sunulmaktadır, fakat genel olarak bu programların katılım veya tamamlanma oranları düşüktür. Kurs katılımcılarına katıldıkları kurslar sorulmuştur ve bunun sonucunda 23 kişi (%38.3) Türkçe okuma-yazma kursuna katıldığını, 24 kişi (%40.0) Kuran kursuna katıldığını, 13 kişi de (%21.7) meslek kurslarına katıldığını bildirmiştir. Türkçe dil kurslarına meslek kurslarına göre daha fazla kadın katılmaktadır ve bunun nedeni de Türkiye’de mevcut bulunan dil engeli olabilir. Suriyeli kadınlara sunulan dil ve meslek kurslarının sayısının araştırılması önemli olacaktır. Ayrıca, bilhassa Suriyeli kadın mültecilere eğitim vermek için kurulan mesleki eğitim merkezlerinin sayısının tespiti de önemlidir. Kurslara katılmamalarının ve kursları tamamlamamalarının nedenleriyle ilgili sorular da sorulmuştur. Kursu tamamlamayan katılımcılara kararlarının arkasındaki gerekçeler sorulduğunda 7 kişi (%30.4) ulaşımı, 6 kişi (%26.1) maddi imkanları, 6 kişi (%26.1) zaman yetersizliğini, 4 kişi (%17.4) de başka nedenleri göstermiştir. Bu kursların ücretsiz olarak sağlanmaları nedeniyle, kadınların kursları tamamlayamamalarının nedeni olarak maddi imkânları göstermeleri: temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çalışmalarını gerektiği ile alakalı olabilir. Ayrıca, zaman yetersizliği de çalışmalarından veya evde çocuk bakmalarından kaynaklanabilir.

Kaydoldukları kursları tamamlayan kadınlara memnuniyet dereceleri sorulmuştur. Toplamda 30 yanıt alınmış, bunların 11’i (%36.7) ‘çok memnunum’, 16’sı (%53.3) ‘memnunum’, 2’si (%6.7) ‘ne memnunum, ne de memnun değilim’, 1’i (%3.3) de ‘memnun değilim’ şeklinde olmuştur. Kurslarını tamamlayan katılımcılar kurstan ve sonuçlarından oldukça memnun kalmışlardır. Kursları sunan kuruluşların tatminkar bir iş çıkardıkları ve bu kadınlara yardımcı olacak kurslar sağladıkları görülmektedir. Bu durum özellikle de meslek kursları için geçerlidir, çünkü bu kurslar Suriyeli kadınlara para kazanma fırsatı sağlamaktadır.

Kurslarını tamamlayan katılımcılar kurstan ve sonuçlarından oldukça memnun kalmışlardır.

Tablo 15- Eğitim/Meslek Kurslarına Katılmama Nedenleri

Kurslardan herhangi birine katılmama nedenleri nelerdir?	N	Vaka yüzdesi
Dil Engeli	106	%33.5
Maddi Zorluklar	144	%45.6
Nakliye	17	%5.4
Zaman	114	%36.1
Bilgi Eksikliği	24	%7.6
Uygun kurs bulamama	12	%3.8
Sağlık sorunları	18	%5.7
Ailevi sorunlar	15	%4.7
Diğer	10	%3.2
Toplam	460	

Herhangi bir kursa katılmadıklarını bildiren katılımcılara katılmamalarının nedeni sorulmuştur. Bazı katılımcılar herhangi bir kursa katılmamalarına dair birden fazla neden bildirmiştir ve bu nedenle yanıt sayısı örneklemden fazladır. Dil engelinin, maddi zorlukların ve zamanın kurslara katılmamanın en çok bildirilen nedenleri olduğu görülmektedir. Maddi zorluklar bu kadınların bir tür işte çalışmaları ve bu işlere ait zamanın bir kısmını kursa ayırmanın kendileri için yararlı olmadığını düşünmeleriyle ilgili olabilir. Dil engeli de en önemli sorunlardan biridir; her ne kadar Suriyeli mültecilere bu kurslar sağlansa da mevcut durumdan daha yaygın olmalıdır. Toplumsal istatistiklerin çoğu haneinin 3'ün üzerinde çocuğa sahip olduğunu göstermesi nedeniyle, bu kadınların evdeki sorumluluklarından ve çocuklarından zaman ayıramıyor olmaları da mümkündür.

Tablo 16: Kursların İyileştirilmesine Yönelik Öneriler

Kurs sağlayıcılara neler önerirsiniz?	N	Vaka yüzdesi
Ulaşım desteği	4	%16
Kurstan sonra ödev	3	%12
Maddi destek	3	%12
Daha fazla dil desteği	2	%8
İçeriğin Geliştirilmesi	6	%24
Fikrim Yok	7	%28
Toplam	25	

Kurslara katılan kadınlara, kursların veya kurslara katılımın iyileştirilmesine yönelik önerileri sorulmuştur. Sadece 25 yanıt alınmıştır ve bunlar Tablo 16'da görüldüğü üzere çeşitli öneriler getirmiştir. Bazıları kursların içeriklerinin geliştirilmesi gerektiğini düşünürken bazıları da maddi yarar elde edebilmek için yeni öğrenilmiş becerilerini kullanabilmeleri amacıyla kurslarda sonra bir tür iş sağlanması gerektiğini düşünmektedir. Bazıları ise kurslara gidip gelebilmek için ulaşım desteği sağlanması gerektiğini düşünmektedir. Bu kadınların son derece düşük bir aylık gelire sahip olmaları nedeniyle desteklenmeleri maddi olarak önemlidir.

Tablo 17: Kamu Kuruluşlarıyla İrtibat

Devlette veya ilgili kuruluşla nasıl temas kuruyorsunuz?	N	Vaka yüzdesi
Bireysel başvuru	85	%20.90
Aile/Akraba yardımı	183	%45
STK ve dernek yardımı	17	%4.20
Başvurmuyorum	141	%34.60
Toplam	426	

Yukarıdaki soruya birden fazla yanıt verilmiştir ve soruyla ilgili olarak toplam örneklem sayısı 407'dir. Sonuçlar Suriyeli kadınların çoğunun (%70.9) kamu kuruluşlarına bireysel olarak başvurduklarını veya

başvuru konusunda ailelerinden/akrabalarından yardım aldıklarını göstermektedir. Kadınların %34.6'sının (141) kamu kuruluşlarına hiç başvurmadığını görmek endişe vericidir. Bunun anlamı, bu kadınların her durumda kamu kuruluşlarına veya başka kuruluşlara başvurmadıklarıdır. Bu kadınların bazı diğer aile üyelerinin kamu kuruluşlarına ulaşabilmesinin mümkün olması nedeniyle kadınların doğrudan başvurma ihtiyacı duymamaları da olasıdır. Bununla birlikte, bu kadınların sorunlarla karşı karşıya kalmaları durumunda kendilerine yardımcı olamayacak olmaları nedeniyle bu olumsuz yönde bir göstergedir.

Tablo 18: Devlet Memurlarının Tavırları

Temas kurduğunuz devlet memurunun tavrı nasıldı?	N	Vaka yüzdesi
Çok yardımcı oldu	19	%7
Yardımcı oldu	117	%43
Normal	66	%24.30
Yardımcı olmadı	37	%13.60
İlgisizdi	33	%12.10
Toplam	272	

Kamu kuruluşlarıyla temas kuran kadınlara bu devlet memurlarının tavırları sorulmuştur ve kadınların %50'si devlet memurlarının çok yardımcı olduklarını bildirmiştir. Bu kadınların %25'i (70) devlet memurlarının yardımcı olmadığını düşünmüştür. Bu, dil engeli veya kültürel farklılıklar gibi birçok faktörün bir sonucu olabilir. Bununla birlikte, Suriyeli kadınlar çoğunlukla devlet memurlarının davranışsal yaklaşımlarından memnundur veya bu tavırlarla ilgilenmemiştir ve bu da olumlu bir göstergedir.

Tablo 19- Personelden ve Devlet Memurlarından Genel Memnuniyet Seviyesi

Personelin ve devlet memurlarının davranışlarından ve yaklaşımından memnun musunuz?	N	Vaka yüzdesi
Çok Memnunum	59	%14.90
Memnunum	167	%42.20
Ne Memnunum, Ne Memnun Değilim	72	%18.20
Memnuniyetsizim	74	%18.70
Çok memnuniyetsizim	24	%6.10
Toplam	396	

Suriyeli kadınların çoğunluğu personelin ve devlet memurlarının yaklaşımından ve tavırlarından memnundur. Memnuniyetsizlik oranı düşüktür, yani kadınların yaklaşık olarak 98'i (%24.8) memnuniyetsiz veya çok memnuniyetsizdir. Bu, devlet memurlarının ve mercilerinin Suriyeli kadınlara karşı, kadınların yetkililerle işbirliği konusunda daha rahat davranmalarını sağlayan olumlu bir yaklaşımını olduğunu göstermesi bakımından iyiye işarettir. Devlet memurları tavırlarını biraz daha iyileştirebilirler ve memnuniyetsiz Suriyeli kadın sayısını azaltmaya çalışabilirler. Bununla birlikte, sonuç olarak memnuniyet seviyesi yüksektir ve bu da bu devlet memurları bakımından olumlu bir durumdur. Genel olarak, devletin Suriyeli kadınların topluma uyum sürecini hızlandırmak için kurslar sağladığı görülmektedir.

BÖLÜM 3: SONUÇ VE ÖNERİLER

BÖLÜM 3: SONUÇ VE ÖNERİLER

Mevcut araştırma Suriyeli kadınların Türkiye’de karşı karşıya kaldıkları sosyoekonomik ve hukuki sorunları incelemiştir. Araştırmanın sonuçları Suriyeli kadınların ihtiyaçlarını ve sorunlarını daha iyi anlayabilmemize yardımcı olmaktadır. Örneklemimizin büyük çoğunluğunu kampların dışındaki kadınların oluşturması nedeniyle bu kişiler ezici bir çoğunlukla temel ihtiyaçlara olan gereksinimi dile getirmişlerdir. Gıda, barınma, giyim ve eğitim gibi temel ihtiyaçlar karşılanmamaktadır. Ayrıca, hanelerinin aylık kazancı çok düşüktür ve bu durumda geçinmelerini zorlaştırmaktadır. Hane üyelerinin yüksek sayısı da günlük ihtiyaçların karşılanmasında zorluklara neden olmaktadır. Bu nedenle devlet ve sivil toplum kuruluşları bu temel ihtiyaçlara odaklanmalı ve bunları çözmelidir.

Araştırma bize farkındalık ve bilgi eksiğinin Suriyeli kadınlar arasında önemli bir sorun olduğunu göstermiştir. Kadınların çoğunluğu haklarının farkında değil ve Türk hukuku hakkında bilgi sahibi değildirler. Bilgisizlik nedeniyle bu kadınlar haklarını koruyamamaktadır. Benzer şekilde, Geçici Koruma statüsünden elde edebilecekleri hizmetleri bilmeleri durumunda yararlanabilecekleri menfaatlerden yararlanamamaktadırlar. Her türden kanun ve hakla ilgili farkındalık yaratılmasının, hukukun anlaşılması ve haklarının elde edilmesi yoluyla istismar oranının azaltılmasını sağlayacak olması nedeniyle bunun Suriyeli kadınlar için son derece önemli olduğu görülmüştür. Ayrıca, bu kadınların savaş bölgelerinden kaçmış olmaları ve yüksek stres riski altında olmaları nedeniyle bu kişilerle daha fazla sayıda psikolojik danışman çalışmalıdır. Suriyeli kadınların çoğunun ne kendi haklarını ne de Türk hukukunu bildiği, bunun da kendileriyle ilgili olarak ortaya çıkabilecek herhangi bir hatayı veya sorunu çözebilmelerini önemli derecede zorlaştırdığı anlaşılmıştır. Bu kadınlara hakları ve kanunlarla ilgili hızlandırılmış kısa eğitimler ve atölye çalışmaları sağlanabilir. Ayrıca, yetkili mercilerle yaşayabilecekleri herhangi bir sorunu çözebilmeleri için

Suriyeli kadınların Türkiye’de karşı karşıya kaldıkları sosyoekonomik ve hukuki sorunları incelemiştir.

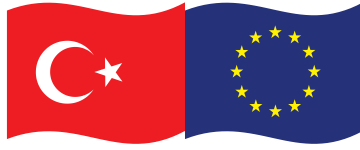
Kadınların çoğunluğu haklarının farkında değil ve Türk hukuku hakkında bilgi sahibi değildirler.

Türk hükümeti veya Sivil Toplum Kuruluşları tarafından sağlanan herhangi bir dil veya meslek kursuna katılmadıkları görülmüştür.

erişebilecekleri kuruluşlardan haberdar edilmeleri gerekmektedir. Suriyeli kadınların Türk toplumuna katılım süreci de önemli bir husustur. Araştırma sonucunda kadınların çoğunluğunun Türkiye veya Sivil Toplum Kuruluşları tarafından sağlanan herhangi bir dil veya meslek kursuna katılmadıkları görülmüştür. Bu kurslara katılmalarını ve bunları tamamlamalarını önleyen bir dizi sorun bildirmişlerdir. Maddi sorunlar, dil engeli, ulaşım ve zaman, kurslara katılmamalarının veya bunları tamamlamalarının önündeki en sık bildirilen engellerdir. Diğer taraftan, kurslara katılmış ve bunları tamamlamış olan kadınlar bu kurslardan yüksek oranda tatmin olmaktadır ve bu becerileri kendilerine yarar sağlayacak şekilde kullanmak istemektedirler. Son olarak, kadınlar temas kurdukları devlet memurlarının tavırlarından ve yaklaşımlarından memnundurlar. Suriyeli kadınlara ve mültecilere daha iyi hizmet verebilmeleri için devlet memurlarına kültürel eğitim sağlanması daha iyi sonuçlar verecektir.

Öneriler

- Türkiye çapında şehirlerde, Suriyeli mültecilere hukuki danışmanlık ve psikolojik destek sağlayacak danışmanlık büroları kurulmalıdır.
- Geçici Koruma Statüsü, mültecilerin hakları ve mültecilere yönelik hizmetler hakkında bilgi içeren, Arapça broşürler tasarlanmalıdır.
- Boşanmış/dul kadınlara yardım gibi özel hizmetler sağlanmalıdır.
- Dil ve meslek kurslarının önemiyle ilgili olarak Suriyeli kadınlara yönelik seminerler / oryantasyonlar düzenlenmelidir. Bu kişilere bu kursların kendilerine Türk toplumuyla kaynaşma konusunda ne şekilde yardımcı olabileceğini anlatan bilgiler sağlanmalıdır.
- Mültecilere kamplarda veya kamplar dışında ikamet etmelerine bakılmaksızın hizmetler sağlanmalıdır.
- Mültecilerle ilgilenen personele özel kültürel eğitim sağlanmalıdır. Personelin mültecilere özen ve hassasiyet göstererek, Suriye kültürünü gözetenek yardımcı olmaya çalışması gerekmektedir.
- Kadınlara, yardımcı, sekreter vb. olarak küçük işler bulabilmelerini sağlayacak eğitimlerin sunulması gerekmektedir.
- Suriye'de profesyonel olarak çalışan eğitilmiş Suriyeli kadınlara yardımcı olunması ve bu kadınlara, bilgi ve becerilerini kullanabilmeleri için Türkiye'de benzer kariyerlere uyum sağlama konusunda yardım edilmesi gerekmektedir.
- Suriyeli kadınların bir araya gelebilecekleri ve sorunlarını paylaşabilecekleri bir topluluk oluşturulmalıdır. Bu sorunlar toplulukların liderleri tarafından toplanabilir ve sorunların çözülmesine yardımcı olabilecek olan ilgili devlet mercilerine götürülebilir. Bu topluluklar ayrıca Suriyeli kadınlara, başka kadınlara yakın olmanın ve onlarla duygularını paylaşmanın kendilerini güçlü hissetmelerini sağlayacak olması nedeniyle psikolojik bakımdan da faydalı olabilir.
- Suriyeli ve Türk kadınların etkileşimde bulunabilmesi amacıyla Suriyeli ve Türk kadınlar için de ortak programlar düzenlenmelidir. Bu, Suriyeli kadınların Türk topluluklarına katılım sürecinin hızlandırılmasına yardımcı olacaktır.
- Herhangi bir sorunla karşı karşıya kalmaları durumunda Suriyeli kadınlara yardımcı olabilecek kamu kuruluşlarının bir listesi sağlanmalıdır. Bu liste, kuruluşu ve faaliyetlerini bildirecek ve bu örgütlere ulaşılacak durumlara örnekler verecek şekilde oluşturulmalıdır.
- Herhangi bir sorunla karşı karşıya kalmaları durumunda Suriyeli kadınlara yardımcı olabilecek sivil toplum kuruluşlarının bir listesinin sağlanmalıdır. Kamu kuruluşları için oluşturulacak liste gibi kuruluşu ve faaliyetlerini bildirecek ve bu kuruluşlara ulaşılacak durumlara örnekler verecek şekilde oluşturulmalıdır.

This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey

Women On The Move Project

Syrian Women in Turkey: Socio-economic and Legal Problems

www.civilsocietydialogue.org

KADEM
KADIN VE GENEL YAKLAŞIM DERNEĞİ

eurocultura

Mülteci Hakları Derneği

Women and Democracy Association

August 2016

Prepared by:

Dr. Ahmet Oğuz Demir

Muhammad Moiz

WOMEN ON THE MOVE PROJECT

Syrian Women in Turkey: Socio-economic and Legal Problems

ABOUT THE PROJECT

Women on the Move Project is a project that is co-funded by **European Union and the Republic of Turkey** in the context of **Civil Society Dialogue Program**. Civil Society Dialogue is a platform that aims to create a network and dialogue, provide experience sharing and develop cooperation between civil society organizations from EU and Turkey that work on a specific issue. The technical implementations of the program are provided by the Turkish Ministry of European Union, and the Central Finance and Contracting Unit is the contracting authority.

Women and Democracy Association (KADEM) carries out 'Women on the Move' Project with the partnership of **Eurocultura** Association from Italy and **International Refugee Rights Association (UMHD)** from Turkey. The project aims to find out the real problems and needs of refugee women, raise awareness on them about their legal legislation, refugee rights, explore best practices on refugee integration policies and break prejudices about refugee women.

'Women on the Move' Project starts on 15th of February, 2016 and ends on 15th of February, 2017. During the project, workshops, research reports, field survey and results report, women refugees legal rights trainings to civil servants and to women refugees, documentary, international women refugees panel and exhibition was held.

EXECUTIVE SUMMARY

The current survey was undertaken in order to learn about the socio-economic and legal problems faced by Syrian women refugees¹ living in Turkey. According to UNHCR, almost 50% of the Syrian refugees living in Turkey are women and about 75% are women and children combined. It is important to understand the problems which are faced by these women as they represent a large part of the population and are at more risk of abuse of rights. To our knowledge, no surveys have been conducted in the past on this issue focusing on the legal rights of Syrian women refugees in Turkey. A report published by Prime Ministry Disaster and Emergency Management Authority (AFAD) in 2014 on Syrian Women in Turkey focused on the needs, problems, satisfaction, and future expectations of women residing inside and outside of camps. The report included 2700 total households, 1500 households from within camps and 1200 households from outside of camps, residing in cities of Adana, Adiyaman, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Mardin, Osmaniye, and Şanlıurfa. On the other hand, our study is focused on Gaziantep and Istanbul where almost all of the surveys have been conducted with people living outside of camps. Furthermore, a main aspect of our study is to report the legal rights problems faced by Syrian women. Therefore, we find the findings in the report to be important in

The current survey was undertaken in order to learn about the socio-economic and legal problems faced by Syrian women refugees living in Turkey.

1 Syrian Arab Republic Citizens who live in Turkey, are under the 'temporary protection status' which is prepared based on Temporary Protection Regulation as part of Law on Foreigners and International Protection. In this study, 'Syrian refugees' will be used instead of 'Syrians who benefit from temporary protection status' to ensure the unity of terms.

The survey included 57 questions divided into 4 categories including demographics, general needs, rights-protection status, and integration activities.

recognizing the needs of the Syrian women refugees and in understanding the way these women are coping with any legal problems which they face during their daily lives as refugees. The findings also help in looking for ways in which these problems can be resolved.

The survey included 57 questions divided into 4 categories including demographics, general needs, rights-protection status, and integration activities. Under general needs, questions were asked to recognize the needs of Syrian women refugees in terms of food/nutritional needs, clothing needs, accommodation needs, healthcare needs, and education needs. The rights-protection status questions were regarding the awareness and knowledge of Syrian women refugees about their legal rights, the Turkish civil law, abuse, and ways in which they deal with any type abuse of rights. Finally, the integration activities section of the questionnaire focused on gaining information regarding the courses which are being offered to refugees, satisfaction level of refugees in terms of courses, and steps which can be taken in order to increase the participation in these courses. In total, 439 surveys were conducted out of which 330 were conducted in Gaziantep and 109 were conducted in Istanbul. Due to missing information on some of the surveys, 22 surveys were not counted in the final sample. The final sample size was 308 respondents from Gaziantep and 109 from Istanbul, making the sample size 417. The sample for our population was chosen through snowball sampling method. The snowball sampling method was applied because it is an effective method when studying migrants or refugees.

Survey Highlights

- 385 (87.69%) of our survey participants were between the ages of 20 and 55 which means that they are working age.
- An overwhelming number of our participants were married (365; 83.1%).
- Only 52 (12%) of the women are University graduates, 297 (68.6%) have either high school education or less, and 84 (25.2%) of them do not know how to read or write.
- A majority (358; 81.5%) of the respondents have a monthly income of 1500 TL (500USD) or less and 231 (52.6%) of the respondents have a monthly income of 1000 TL (333USD) or less.
- 276 (62.87%) of the women have 3 or more children in their households.
- Only 74 (16.9%) of the women state that they receive some sort of aid to fulfill their basic needs.
- Most of their basic needs are fulfilled through self-finance.
- A large number (169; 38.5%) of the women do not know how and where to enroll for Temporary Protection Status.
- A majority of the Syrian women (305; 69.5%) do not know about the benefits which are a direct result of the Temporary Protection status.
- 243 (55.4%) of the women stated that they receive benefits as a result of the Temporary Protection status.
- 316 (72%) of the Syrian women do not know how to reach aid agencies to solve their problems.
- 279 (63.6%) of the Syrian women do not know their legal rights in Turkey.
- 63 (14.4%) of the Syrian women or their family members have faced abuse of right in Turkey.
- 255 (58.1%) of the Syrian women do not know the fundamental laws in Turkey.
- 267 (60.8%) of the Syrian women do not know the civil laws in Turkey.
- A majority (226; 51.5%) of the Syrian women said that there is no NGO or institution that can be contacted in case of abuse of right and 173 (39.4%) of them stated they had no idea if such an institute exists or not.
- A mere 37 (8.4%) of the Syrian women know their rights in case of physical or psychological abuse.
- Only 41 (9.6%) of the Syrian women have attended a course organized by the Government of Turkey.
- Participation in courses offered by NGOs or other institutions is a little bit higher at 67 (15.3%).
- Among the participants of the courses, only 46% of them completed the course.
- An overwhelming number of the participants (90%) who completed the courses felt satisfied.
- Syrian women who did not participate in the courses mentioned language barrier, financial difficulties, and timing as the top reasons as to why they could not participate in any courses.
- A majority of the Syrian women either feel neutral or satisfied in terms of the behavior and approach of the staff and civil servants.

Recommendations

- Setting up consultancy offices in cities across Turkey which can provide legal counsel and psychological support to Syrian refugees.
- Design Pamphlets in Arabic which include information on Temporary Protection Status, rights for refugees, and services available to refugees.
- Availability of special services such as aid to divorced/widowed women.
- Holding seminars/orientation for Syrian women on the importance of language and vocational courses. Providing them information on how these courses can benefit them in integrating into the society in Turkey.
- Services should be provided to refugees irrespective of whether if they reside in camps or outside of camps.
- Special cultural training for workers who are dealing with refugees. Workers should understand to help refugees with care and sensitivity with respect to the Syrian culture.
- Provide training courses for women which can help them find small work such as assistants, secretaries, etc.
- Facilitate educated Syrian women who were working as professionals in Syrian. Help these women adjust into similar careers in Turkey so they can utilize their skills and knowledge.
- Creating a community for Syrian women where they can come together and share their problems. These problems can be gathered by the head of the communities and taken to respective Governmental bodies which can help in solving these problems. These communities can also help Syrian women psychologically as they will feel stronger being around other women and sharing their feelings with them.
- Programs should also be organized for Syrian and Turkish women so they can interact with each other. This would help speed up the integration process of the Syrian women into Turkish communities.
- Providing a list of Non-Government organization which can help the Syrian women in case they face any problems. Creating a list just as the list of Government organizations would be created.

INTRODUCTION

The Syrian Crisis has had devastating effects on Syria and the Syrian population leading to a displacement of almost half of the country's total population. Since 2011, Syrians have been leaving their homes and looking for new destinations abroad. The bulk of these Syrian refugees have been accommodated by Syria's neighboring countries of Egypt, Iran, Jordan, Lebanon, and Turkey. According to the UN Refugee Agency (UNHCR), there are over 2.7 million Syrian refugees in Turkey (the highest number of Syrian refugee intake by any country around the globe). Turkey has had to play a substantial role in adjusting these refugees into the country given the number has increased rapidly over the years. Currently, there are over 255, 000 refugees staying in 26 refugee camps and over 2.4 million living in cities across Turkey on their own resources. According to UNHCR, 49.2% of all Syrian refugees in Turkey are women and over 50% of all refugees are age 17 or under. These figures show that a majority of the Syrian refugees are either women or children. The Government of Turkey has been working towards providing Syrian Refugees with their rights and providing them with basic needs including healthcare. However, the increasing number of refugees is making it difficult for the government to reach everyone.

Since 2011, Syrians have been leaving their homes and looking for new destinations abroad. The bulk of these Syrian refugees have been accommodated by Syria's neighboring countries of Egypt, Iran, Jordan, Lebanon, and Turkey.

Finally, the report aims to provide recommendations which could improve the situation of Syrian women refugees in terms of socio-economic and legal issues.

It is important that the rights and basic needs of these refugees be fulfilled in order for them to not only survive but also to improve their conditions with time. It is even more important to realize the problems which are faced by Syrian women because they are mostly responsible for raising and taking care of their children. The current study is undertaken in order to recognize the socio-economic and legal problems faced by Syrian women refugee. The field study is completed in order to get a better in-depth understanding of the legal problems faced by Syrian women refugees along with information on whether if they were receiving any sort of socio-economic or legal aid from the government or non-government organizations. The information found through this field study will help NGOs and Government organizations to understand the ground reality of the Syrian women refugees and be able to provide them with appropriate solutions. The study is especially important for international NGOs which are not able to get the on ground information due to a lack of network in Turkey. Finally, the report aims to provide recommendations which could improve the situation of Syrian women refugees in terms of socio-economic and legal issues.

A) Current Legal Framework for Syrians in Turkey

Under the 1951 Refugee Convention, Turkey does not provide refugee status to refugees from non-European countries. In 2013, Turkey adopted the Law on Foreigners and International Protection (LFIP) which created a legal framework for asylum seekers and international protection seekers in Turkey. The Directorate General of Migration Management was also created to ease the implementation of LFIP within the body of Department of the Interior. Turkey has accepted the Syrian refugees under the Temporary Protection Regulation which was enacted in October 2014. The Temporary Protection Regulation provides Syrians with basic rights and services (health-care, education, social assistance, and access to the labor market), protection from refoulement, and the right to legal stay in Turkey. In January 2016, the Government of Turkey agreed that they would provide work permits to people who have fled their country and who are under temporary protection status in order to escape conflict/war in their homelands.² Refugees are allowed to apply for the work permit six months after having been granted the Temporary Protection status. It is important for all refugees to be registered with the government because otherwise they may not be able to access the services provided by the government. Furthermore, not being registered could create hurdles for them in Turkey even though the Government of Turkey has adopted the policy of accepting all Syrian refugees entering through their borders.

The right to education is provided by the Turkish national law to all children in Turkey which includes foreigners and allows them access to primary and secondary education for free. Furthermore, a circular issued by the Ministry of National Education also allowed foreigners under the Temporary Protection status to be able to gain access educational services provided by schools and temporary education centers. The temporary education centers have been specifically

² Regulation on Work Permission of Foreigners Who are under Temporary Protection.

It is important for all refugees to be registered with the government because otherwise they may not be able to access the services provided by the government.

The right to education is provided by the Turkish national law to all children in Turkey which includes foreigners and allows them access to primary and secondary education for free.

designed for Syrian Refugees, they are established inside and outside of camps in order to assist the refugees with their educational needs. Turkish language courses and vocational courses are also provided free of charge by Public Education Centers. Furthermore, persons under Temporary Protection status can join trainings which are offered by Turkish Employment Organization (ISKUR). University scholarships for Syrian students are also provided by the Turkish government.

Likewise, the health and medical services are available to all Syrian refugees residing in Turkey. Access to healthcare services are available upon the registration of Syrian refugees under the Temporary Protection status. Healthcare provided to Syrian refugees by the Government of Turkey is seen to be one of the best systems which is available to them. The availability of free medical treatment is a privilege for these refugees as they do not bear any costs in most cases. Primary and emergency health services are provided free of cost to refugees. Secondary health service's costs are determined whereby in some cities a majority (80%) of the cost is paid by Disaster and Emergency Management Presidency (AFAD), whereas in other cities all costs must be covered by the patient.

The rest of the report is divided into three chapters. Chapter one is methodology which explains the process through which the sample was chosen, the data collection process, and data analysis which was performed on the data. Chapter two is results which gives detailed results of each question of the survey. The number of respondents and the results are provided in table format for some questions and in written format for others. The demographics have also been cross tabulated to better understand the differences in the respondents from Istanbul and Gaziantep. Chapter 3 is conclusion and recommendations, this chapters wraps up the report and provides recommendations which can be adopted by policy makers and NGOs in order to improve services towards Syrian women in Turkey.

CHAPTER 1: METHODOLOGY

CHAPTER 1: METHODOLOGY

A) Methodology

It is estimated that over 400,000 Syrians are living in Istanbul and a large quantity also reside in Gaziantep due to its location near the Syrian border.

Our research focused on two cities in Turkey which have attracted a large number of Syrian refugees. It is estimated that over 400,000 Syrians are living in Istanbul and a large quantity also reside in Gaziantep due to its location near the Syrian border. The surveys were conducted by Syrian individuals in order to create a feeling of trust and ease among the respondents. Syrian pollsters were chosen to conduct these interviews because they understand the Syrian culture better and would not pose any feeling of threat to the respondents. The aim was to make the respondents as comfortable as possible so reliable data could be gathered. Furthermore, the Syrian pollsters were trained in order to be able to interact with the respondents appropriately and uphold the integrity as well as the reliability of the research. In total, 439 surveys were conducted out of which 330 were conducted in Gaziantep and 109 were conducted in Istanbul. Due to missing information on some of the surveys, 22 surveys were not counted in the final sample. The final sample size was 308 respondents from Gaziantep and 109 from Istanbul, making the sample size 417. The sample for our population was chosen through snowball sampling method. The snowball sampling method was applied because it is an effective method when studying migrants or refugees. Studies in this field use snowball sampling because participants of the research can be identified easily through other participants. Furthermore, full information may not be available regarding all the refugees and ways in which they can be reached hence a snowball sampling method is advantageous in identifying participants as we move forward with the research.

The questionnaire contained a total of 57 questions categorized into four categories: demographics, general needs, rights-protection status, and integration activities. The survey were completed through a face-to-face interview which on average lasted 15 minutes. The short time period of the interviews can be explained by the process which was applied when completing these surveys. The pollsters would approach the respondents and explain to them the purpose of the research and the type of questions which would be asked on the survey. Through the introduction of research and the pollster the respondents are aware of the research and what is expected of them throughout the interview. Furthermore, it also puts the respondents at ease and gives them a chance to think about whether if they would like to be interviewed for the survey. The pollsters went ahead and conducted the face-to-face interviews with the consent of the respondents. The face-to-face interviews conducted to complete the surveys were conducted in Arabic. The research team felt that it would be best to conduct the surveys in the mother tongue of the Syrian refugees since it would make it easier for them to understand and answer the questions.

The questionnaire contained a total of 57 questions categorized into four categories: demographics, general needs, rights-protection status, and integration activities.

After the completion of the surveys, the data was compiled in order to conduct data analysis. Descriptive statistics was applied in order to present the data in a quantitative and summarized form. Furthermore, cross-tabulation analysis was conducted in order to find the differences in results in terms of demographics. Cross-tabulation was conducted for some questions according to the region (Gaziantep and Istanbul) and other questions were cross-tabulated according to the age of the respondents. Both the descriptive statistics and cross-tabulation analysis are helpful in explaining the results which have been found through the surveys.

The completion rate for the surveys is calculated at 94.98% since 417 out of 439 surveys were completed.

B) Data Collection Process

Once the surveys were completed, three personnel transferred the data from the surveys into our database. Once in the system, the data was then analyzed for missing answers. The completion rate for the surveys is calculated at 94.98% since 417 out of 439 surveys were completed. Some questions had a very low response rate hence it was difficult to make any generalizations for these responses. The low responses rate for some questions helps us in improving the survey methodology for future surveys. Through analysis of low response questions we are able to realize which questions the respondents (Syrian women) do not feel comfortable answering hence avoiding similar questions in future surveys.

C) Questionnaire

- Q1.** Age of the participants?
- Q2.** Marital status of the participants?
- Q3.** Educational status of the participants?
- Q4.** What is the average monthly income of the households?
- Q5.** How many children do you have in your house?
- Q6.** Where do you live in Turkey?
- Q7.** Which city are you from in Syria?
- Q8.** What is your profession in Syria?
- Q9.** What is your profession in Turkey?
- Q10.** What are your needs?
- Q11.** Do you receive any aid to cover your needs?
- Q12.** How do you cover your fundamental nutrition and food needs?
- Q13.** What is the most important nutrition need?
- Q14.** How do you manage with your accommodation?
- Q15.** What is the most important accommodation need?
- Q16.** How do you manage with your clothing needs?
- Q17.** What is the most important clothing need?
- Q18.** How do you manage your healthcare needs?
- Q19.** What is the most important healthcare need?
- Q20.** How do you manage with your education needs?
- Q21.** What is the most important education need?
- Q22.** Do you know how and where to enroll for Temporarily Protection Status?
- Q23.** How do you assess the enrollment process of Temporarily Protection Status?
- Q24.** Do you know the opportunities gained through the Temporarily Protection Status?
- Q25.** Do you get any benefit from the Temporarily Protection Status?
- Q26.** If yes, which kind of services do you gain through the Temporary Protection Status?
- Q27.** If no, what is the obstacle in reaching the services provided by the Temporary Protection Status?
- Q28.** Do you know how to reach aid agencies to solve your problems?
- Q29.** Do you know your legal rights in Turkey?

Q30. If you don't know your legal rights; what should have been done to learn your legal rights?

Q31. How do you contact with the government or related organization?

Q32. What was the behavior of the civil servant that you contacted?

Q33. Have you or anyone in your family faced abuse of right?

Q34. If yes; which sort of abuse have you or your family face?

Q35. Do you or your family have sufficient knowledge in case you face abuse of right?

Q36. What have you done in case faced with abuse of right?

Q37. Do you experience legal troubles in Turkey?

Q38. If yes, what kind of troubles do you experience?

Q39. Could you reach a legal counsel in case that you experience legal troubles?

Q40. Do you think the consultancy service that you received is adequate?

S41. What should have been done to provide legal consultancy?

S42. Do you know the fundamental laws in Turkey?

Q43. Do you know the civil law in Turkey?

Q44. Is there any NGO or institution that you can apply in case of abuse of right?

Q45. Do you know your rights in case of physical/psychological abuse?

Q46. Have you experienced an abuse from your family members?

Q47. Have you experienced abuse from someone in your living place?

Q48. If you experienced Physical/psychological/sexual abuse, have you applied to any kind of NGO or institution?

Q49. Have you attended any kind of course organized by the government?

Q50. Have you attended any kind of course organized by the NGOs or the institutions?

Q51. If yes, what kind of courses did you attend?

Q52. Did you complete the course?

Q53. What is the reason for not completing the course?

Q54. If you completed the course, what is your satisfaction level?

Q55. What do you suggest to the course providers?

Q56. What is the reason to not attend the course?

Q57. Are you satisfied with the behavior and approach of the staff and civil servants?

CHAPTER 2: RESULTS OF SURVEY

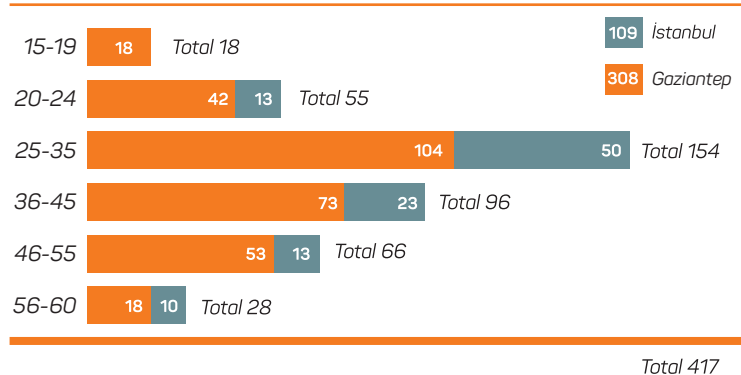
CHAPTER 2: RESULTS OF SURVEY

A total of nine questions were asked in order to understand the demographics of our samples.

A) Demographics

A total of nine questions were asked in order to understand the demographics of our samples. The data from these questions would help us understand the age group, education level, income level, household size, etc. of these Syrian women refugees.

Table 1. Age of the Participants

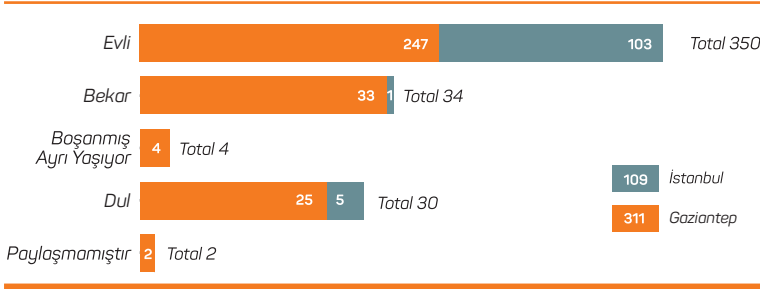

A majority of our participants were 45 (77.46%) or younger, moreover, 220 (54.44%) of our participants were 35 or younger.

• What is the age of the participant?

A majority of our participants were 45 (77.46%) or younger, moreover, 220 (54.44%) of our participants were 35 or younger. The age of the participants for both Gaziantep and Istanbul seems to be similar, the different age groups have identical proportions of participants for both cities. Some of the participants did not answer the question about their age hence the difference of 22 between the total and recorded participants.

Table 2. Marital Status

Toplam 420

• What is your marital status?

The survey found that over 83% of our participants are married, the results seem to be similar among Gaziantep and Istanbul. Most of the women are married and some seem to be head of their households since they are either divorced or widowed.

The survey found that over 83% of our participants are married.

Table 3. Education Level

Education Level	Gaziantep	Istanbul	Total
Does not know how to read or write	67	12	79
Knows how to read and write	31	10	41
Elementary School Completed	79	61	140
Middle School Completed	43	18	61
High School Graduate	34	5	39
Technical High School Graduate	4	0	4
University Graduate - Associate Degree	16	1	17
University Graduate - Distance Education	2	0	2
Bachelor's Degree	26	2	28
Master's or Higher Degree	4	0	4
Total	306	109	415

• What is your education level?

Education level holds high importance due to its impact on the money earning opportunities for these women given that their household

Only 51 out of the 415 women have University education, which stands at just over 12% of the sample.

incomes are quite low. We found that a little over 62% of the women had Elementary education or below. Most of the women have very low education level which may have an impact on their ability to understand their legal rights. Only 51 out of the 415 women have University education, which stands at just over 12% of the sample.

Table 4. Household Income

Monthly Household Income (TL)	Gaziantep	Istanbul	Total
1000 or Less	202	16	218
1001 - 1500	65	60	125
1501 - 2000	9	27	36
2001 - 2500	7	4	11
2501 - 3000	1	0	1
3001 - 3500	1	0	1
4501 - 5000	1	0	1
5000 or Above	1	0	1
No Answer	24	2	26
Total	311	109	420

A majority of the households seem to have very low monthly household income.

• How much is your monthly household income?

A majority of the households seem to have very low monthly household income. Over 51% (218 out of 420) of the women stated that they have 1000 TL (\$333) or less which is very low given that a lot of these households have lots of members due to a high number of children. It should be noted that the minimum monthly wage in Turkey is 1300 TL³ (\$433), whereas, a majority of the Syrian households are earning less than that amount.

3 This figure shows the net minimum monthly wage for the year of 2016. Source: http://www.csgb.gov.tr/media/1692/2016_onikiy.pdf

Table 5: Number of Children in Household

Number of Children in Household	Gaziantep	Istanbul	Total
No Children	43	5	48
One Child	24	11	35
Two Children	48	13	61
Three Children	49	20	69
Four Children	47	24	71
Five Children	39	14	53
Six Children	24	13	37
Above Six Children	24	9	33
Didn't want to share	13	0	13
Total	311	109	420

• **How many children do you have in your household?**

Many Syrians have big households, having many children. Around 49.3% of the respondents have four or more children in their households. In relation with the previous question regarding the amount these households are earning monthly, it would be a challenge to meet the needs of the family members. We find that in our sample, a majority of the people earn less monthly household income than the minimum wage in Turkey which added to the high number of household members makes it difficult for Syrian refugees to get by adequately. In regards to the location of the respondents, we had 109 respondents living in Istanbul, 293 respondents living in Gaziantep, and 15 respondents living in Gaziantep within refugee camps. Furthermore, we found that most of our respondents (91.2%) belonged to Aleppo, Syria. This can be explained by the war situation which is in Aleppo and the fact that it is closer to the Turkish border. Other respondents in the survey belonged to Damascus, Idlib, Homs, Hama, Latakia, and Haseke.

Many Syrians have big households, having many children.

Table 6: Profession in Syrian and Turkey

Job Title	In Syria*	In Turkey**
Teacher	7.76%	3.26%
Doctor	1.14%	0.70%
Nurse/Obstetrician	0.23%	0.23%
Engineer	0.91%	-
Tradesman	2.05%	1.16%
Hair dresser/cosmetician	0.91%	-
Tailor	3.20%	3.02%
Farmer	2.74%	0.70%
Jobless	56.62%	52.09%
Housewife	18.72%	29.30%
Worker	2.28%	1.63%
Qualified worker	0.91%	-
Student	0.68%	-
Waiter, car washer, driver	0.91%	0.47%
Civil Servant	0.46%	-
Jobless (have profession)	-	6.74%
Other	0.46%	0.70%

- **What was your profession in Syria?**
- **What is your profession in Turkey?**

Through the survey we find that most of the Syrian women do not work, they are jobless or housewives.

Through the survey we find that most of the Syrian women do not work, they are jobless or housewives. Most of them stay at home which in turn has been the same after they have arrived in Turkey. There has been a minor decrease in the women who were working and haven't found work in the same field or in any field while in Turkey. The decrease in jobs especially in professions such as teaching, engineering, medicine, etc. can be associated with various aspects such as language barrier, lack of jobs, difficulties in attaining work permit, etc.

B) General Needs

A total of 12 questions were asked regarding the general needs of the Syrian women refugees. They were asked about their basic needs, need fulfillment, and needs they felt were important for them. It should be noted that, the questions asked in this section received multiple responses from the several respondents. These are reported as they have been answered by the respondents, none of the questions with multiple answers have been excluded from the data. Multiple responses were allowed because the questions are related to general needs of the women refugees and it is possible that they feel they have more than one need which holds importance in front of them.

These are reported as they have been answered by the respondents, none of the questions with multiple answers have been excluded from the data.

Table 7. List of Needs

Needs	N	Percentage
Food and nutrition	271	62.7%
Shelter	184	42.6%
Clothing	186	43.1%
Health and healthcare services	174	40.3%
Education	153	35.4%
Hygienic needs	78	18.1%
Other	7	1.6%
Total	1053	

- **What are your needs?**

The respondents were allowed to give multiple answers for this question as they could have a number of different needs. Out of our sample of 439 respondents, we received responses from 436 participants. Almost 63% of all respondents highlighted food and nutrition as their need, furthermore, health and healthcare services, clothing, and shelter was mentioned by more than 40% of the respondents. A

little over 35% of all the respondents also felt that education was a need for them. The respondents were then asked about if they received any aid to fulfill those needs. A majority of the respondents (286; 65.1%) stated that they did not receive any aid, 79 (18%) of them said they had no idea, and only 74 (16.9%) of them said they received aid to cover their needs.

Table 8: Fulfillment of Basic Needs

Nutritional/ Food Needs*	N	Percentage	Accommodation Needs**	N	Percentage	Clothing Needs***	N	Percentage
Working	359	76.22%	Living in refugee camps	1	0.24%	Wearing the same clothes	143	28.49%
State aid	29	6.16%	Rental accommodation	413	97.18%	Neighborhood aid	63	12.55%
Neighbors/ General aid	60	12.74%	Living in tent	2	0.47%	State aid	5	1.00%
Waste collector	3	0.64%	State aid	2	0.47%	NGO aid	29	5.78%
Begging	3	0.64%	Dormitories provided by NGOs	6	1.41%	Self-finance	260	51.79%
Working (whole family)	10	2.12%	Other	1	0.24%	Other	2	0.40%
Municipalities and NGOs	4	0.85%						
Other	3	0.64%						
Total	471	100.0%	Total	425	100%	Total	502	100%

- **How do you cover your fundamental nutritional and food needs?**
- **How do you cover your fundamental accommodation needs?**
- **How do you cover your fundamental clothing needs?**

A majority of the respondents stated that they covered their fundamental nutritional and foods needs by working. Some of them also received state aid, received help from neighbors, and a very small amount received aid from NGOs. The total results received for this question are more than the sample because some respondents mentioned that they fulfilled their

needs through various ways. We did not want to exclude the responses of respondents who stated that their needs were fulfilled through various ways hence receiving higher responses than the sample size. The number of responses for nutritional/food needs, accommodation needs, and clothing needs was 422, 425, and 411 respectively. It is important to note that most of these refugees are fulfilling their basic food needs by working. Furthermore, most of them are not receiving any aid from the government or NGOs.

Furthermore, most of them are not receiving any aid from the government or NGOs.

Table 9: Fulfillment of Basic Needs

Healthcare Needs*	N	Percentage	Educational Needs**	N	Percentage
Traditional ways	162	37.9%	Self-finance	251	66.9%
Going to the hospital	347	81.3%	Neighborhood Aid	50	13.3%
Neighborhood help	15	3.5%	State aid	62	16.5%
State aid	18	4.2%	NGOs Aid	33	8.8%
NGOs aid	14	3.3%	Not having education	16	4.3%
No need	9	2.1%			
No access due to Language Barrier	28	6.6%			
Going to Syrian hospitals	9	2.1%			
High Hospital Costs	6	1.4%			
Other	6	1.4%			
Total	614			412	

- **How do you fulfill your healthcare needs?**
- **How do you fulfill your educational needs?**

There were 437 and 375 survey participants who provided answers for healthcare needs and educational needs respectively. The responses “going to the hospital” for fulfillment of healthcare need is another way of stating state covered healthcare because the Government of Turkey is providing free healthcare services to all refugees under the Temporary Protection status. Through the survey we find that 81.3% of the women stated “going to the hospital” and 37.9% of

Government of Turkey is also providing University scholarships to selected Syrian students.

them mentioned “traditional ways” as the top two sources of fulfilling healthcare needs. Some of the women mentioned there be no access to healthcare due to a language barrier which is possible because the doctor or personnel at the hospital may not be able to communicate clearly with the patients. In this case it is important to have translators at the hospitals or designate certain hospitals for refugees in turn reducing the number of people who cannot access healthcare. Educational needs have been mostly fulfilled through personal finance however, here we see much higher state and NGO aid than other needs. The Government of Turkey has been providing educational facilities and vocational courses for the refugees. Furthermore, the children under the Temporary Protection status are able to enroll into Turkish Government Schools free of cost. The Government of Turkey is also providing University scholarships to selected Syrian students. Some NGOs are also providing University scholarships to Syrian students in Turkey.

Table 10. Most Important Needs

Nutritional/ Food Needs*	N	Percentage	Accommodation Needs	N	Percentage	Clothing Needs	N	Percentage
Breakfast	34	6.7%	Bed/Duvet	149	19.9%	Warm clothing, winter shoes, boot	63	12.9%
Dry Food	82	16.3%	Furniture	248	33.2%	Summer dress, shoes, slipper	95	19.5%
All type of help	327	64.9%	House	175	23.4%	All clothing	326	66.8%
No need	59	11.7%	Hot water	51	6.8%	No need	4	.8%
Other	2	.4%	Toilet	5	.7%			
			Washing machine	25	3.3%			
			Fridge	27	3.6%			
			Carpet	6	.8%			
			Diaper/Milk	4	.5%			
			No need	46	6.1%			
			Other	12	1.6%			
Total	504	100.0%	Total	748	100.0%	Total	488	100.0%

- **What is your most important nutritional and food need?**
- **What is your most important accommodation need?**
- **What is your most important clothing need?**

The number for respondents for each of the 3 questions in Table 10 are 426, 415, 390 for nutritional/food needs, accommodation needs, and clothing needs respectively. The respondents were allowed to provide multiple responses to each question hence the spike in responses as compared to other questions. In terms of food and nutritional needs, most of the Syrian women felt that all sorts of food is required with some expressing a need for dry food and breakfast items. With respect to accommodation needs, furniture, house, and bed/duvet were the top three needs mentioned respectively. House appliances and basic household furniture is required by the refugees especially knowing the fact that most of their basic needs are met through self-finance. They also require all types of clothing as we

saw earlier some of these refugees are wearing the same clothes over and over. In this regard, help should be provided in terms of clothing especially in winter because a lack of warm clothing can lead to sickness.

Table 11. Most Important Needs

Healthcare Needs*	N	Percentage	Educational Needs**	N	Percentage
Healthcare document	215	34.6%	Language	334	59.0%
Medication	333	53.6%	Education curriculum	112	19.8%
Supplementary healthcare materials (gauze, sterilization liquid, wheelchair etc.)	66	10.6%	Stationery materials	37	6.5%
No Need	3	.5%	Enrollment difficulties	66	11.7%
Other	4	.6%	Other	17	3.0%
Total	621	100.0%	Total	566	100.0%

- What is the most important healthcare need?
- What is the most important educational need?

The number for respondents for the questions in Table 11 are 417 and 409 for healthcare needs and educational needs respectively. Medication seems to be the highest required item in terms of healthcare needs. The healthcare document is mentioned high in this list because it is required in order to receive healthcare services from Government hospitals. The Government of Turkey had been providing medication for Syrian refugees but it seems as if the pharmacies have stopped giving medication to the refugees due to a delay in payment. The latest news as of March 2016 shows that the pharmacies are not providing them with free medication. This could be the reason as to why so many respondents had mentioned medication as being the top requirement in healthcare services. Language barrier poses a lot of obstacles for refugees, the results of the survey

The healthcare document is mentioned high in this list because it is required in order to receive healthcare services from Government hospitals.

provide evidence for this barrier as 334 Syrian women mentioned language as the highest of education needs. The Government of Turkey has been providing language courses to Syrian refugees in order to overcome this obstacle. Many respondents also stated education curriculum and enrollment difficulties as educational needs, the enrollment difficulties may be associated with the fact that many of these refugees may have certificates from their institutes in Syria but school systems here do not accept those. Furthermore, many of the people who fled from their homes may have not been able to bring their educational documents along.

The results from the 'General Needs' section of the survey shows that the Syrian refugees are in need of the basic requirements for living. They seem to be lacking in almost everything from food and nutrition to education. These could be expected when we connect the results of this section to some of the answers which were received in the demographics section. It was found that many of the households are earning very low amount of money along with having many members in their households hence the failure to fulfill their basic needs. It should also be noted that almost all of the women in this survey are living outside of camps so the results should be interpreted accordingly. The Government of Turkey has been maintaining camps according to international standards but they have been slow to assist those living outside of the camps.

C)Rights-Protection Status

In this section the respondents were asked 26 questions regarding different aspects of their rights, knowledge of rights in Turkey, abuse, actions which can be taken in abusive situations, etc. These questions are asked in order to learn if these women refugees understand their rights and whether if they are able to benefit from the facilities available by the Government of Turkey through the Temporary Protection status. Furthermore, it is also important to find out if

the women refugees are facing any kind of abuse and what type of help is available to them. The availability, knowledge, and realization of the opportunities available to the women refugees is an important aspect. Earlier reports have praised the efforts of the Government of Turkey regarding the availability of basic needs especially healthcare services.

i) Temporary Protection Status

The respondents were first asked about their awareness of the Temporary Protection status, in that if they knew how and where one could enroll/register for the Temporary Protection status. Most of the respondents (270; 61.5%) knew about the process of registration and the place where they could register for the Temporary Protection status. However, a large number of respondents (169; 38.5%) stated that they did not know about registering for Temporary Protection status. It is important to note that all of these refugees are registered under the Temporary Protection status, some of them as we found are not aware of the process. It is possible that their spouses or family members registered them at the directorate office or with the assigned authority. The respondents which stated they knew about the process were then asked about the ease of the process. The results are as follows: Very easy (4; 1.5%), easy (108; 40.1%), neutral (47; 17.5%), difficult (51; 19%), very difficult (59; 21.9%). The results show that the results are quite broad, some of the respondents found the process to be easy and some found it difficult. We cannot derive any significant conclusion from this response. The respondents were further asked about if they were aware of the opportunities which are gained through the Temporary Protection status, 134 (30.5%) of them stated that they knew whereas, 305 (69.5%) of them stated that they did not know. They were also asked if they benefitted from the Temporary Protection status, 243 (55.4%) of them stated yes and 196 (44.6%) of them stated that they did not benefit from the status. We see some contradictory responses since

The respondents were first asked about their awareness of the Temporary Protection status, in that if they knew how and where one could enroll/register for the Temporary Protection status.

most of them stated that they didn't know about the benefits of the Temporary Protection status however a lot of them responded that they do benefit from it. It is possible that the Syrian women refugees are not aware of all the benefits of the Temporary Protection status however, they have benefitted from certain aspects of it such as healthcare services.

Turkey has done an exceptional job at providing healthcare services to Syrian refugees.

The respondents (243) who stated that they did receive benefits from the Temporary Protection status were asked a follow-up question about which services, the respondents were allowed to give multiple responses because they could be benefitting from various services. The results show that 196 (81.3% of the cases) benefit from healthcare services, 96 (39.8%) benefit from education services, 9 (3.7%) benefit from working permit, 37 (15.4%) benefit from social aid, 9 (3.7%) benefit from translation services, 17 (7.1%) stated they didn't know, and 1 (0.4%) said other. We find that a majority of the respondents benefit from the healthcare service and as mentioned earlier the Government of Turkey has done an exceptional job at providing healthcare services to Syrian refugees. The Government of Turkey has also created vocational and educational centers to provide certain vocational and language courses to refugees which could be associated with the people stating that they do benefit from educational services. Likewise, respondents who stated that they do not benefit from the Temporary Protection status were asked what they felt the reasons were for not gaining any benefits. Various reasons are provided for not being able to gain benefits including language barrier (60; 38.2%), lack of knowledge (48; 30.6%), identity card problem (27; 17.2%), financial problems (20; 12.7%), and other (2; 1.3%). Some of the respondents did not give any answer hence the number of reported answers being lower than the number of people who stated they didn't receive any benefits as a result of Temporary Protection status. The results show that language barrier and a lack of knowledge are the two main obstacles for Syrian women refu-

gees in attaining benefits of Temporary Protection status. Some of the respondents also have faced identity card problems and financial problems, it is possible that some refugees are not able to reach the services which they may associate with financial issues. The respondents were also asked if they knew how to reach aid agencies in order to solve their problems to which 89 (22%) respondents stated they knew and 316 (78%) respondents stated they did not know. These responses show that most of the Syrian women refugees are not able to reach aid agencies in order to solve their problems. This aspect should be examined in detail as to why they are not able to reach any of the aid agencies and what action can be taken in order to make these agencies more accessible to the refugees.

ii) Legal Rights and Abuse

Firstly, the respondents were asked if they knew their legal rights in Turkey to which 104 (27.2%) of them stated that they knew and 279 (72.8%) of them stated that they did not know. A majority of the respondents did not know their rights, hence a follow-up question was asked about what should be done in order for them to learn their legal rights. The results show that 133 (69.3% of the cases) stated that experts should visit and inform them of the rights and 100 (52.1% of the cases) stated that visual briefing handouts should be distributed or available to the refugees. A discrepancy in the number of responses is seen due to the fact that some respondents did not provide any answer to the particular question. We find that many of the Syrian women refugees do not know their legal rights which could turn out very negative for them because they would not be able to defend their rights in any case. Furthermore, the follow-up responses show that possibly not a lot of information is available to these refugees regarding their legal rights. They were further asked if they or any of their family members faced abuse of right to which 63 (14.4%) of them stated yes, 347 (79%) of them stated no, and 29 (6.6%) of them stated they had no idea. Women who stated their fa-

A majority of the respondents did not know their rights.

mily or themselves had faced abuse of right were asked about which type of abuse they had faced, 31 (59.6% of cases) stated working illegally, 18 (34.6%) stated abuse/rape, 4 (7.7% of the cases) stated other reasons, and 10 of them did not provide any response. We find that a majority of the respondents stated that they did not face any type of abuse, however the numbers can be skewed because it may be difficult for anyone to mention if they were abused in any way. Especially, it should be noted that the women respondents may not want to share information about sexual abuse as we see only 4 of them mentioned being abused or raped. There have been many reports on the illegal work by refugees and the conditions that they have to bear in order to maintain their jobs. This was confirmed through our survey as almost 60% of the people who reported abuse were in the category of illegal work. On the other hand, the Government of Turkey in January 2016 passed a regulation allowing for refugees to be able to attain a work permit. This regulation is passed in an attempt to decrease the number of illegal refugee workers and to benefit these refugees with the same benefits as other employees. Women who stated that they faced abuse of right and who stated they had no idea were asked what action did they take or would take in the case of abuse of right. A total of 82 women answered out of 91, this number is gathered from an earlier question where the combined number of women who faced abuse of right and who had no idea if they did or did not face abuse of right. Out of 82 women, 11 of them contacted security personnel, 4 of them contacted with their families or relatives about the problem, and 67 of them did nothing. This shows that a majority of the women who faced abuse of right did not end up taking any action. Various reasons could be associated with non-reporting of abuse such as language barrier, no expectation of any sort of help, fear of authorities, or unwillingness of the authorities to help in such a situation. It is difficult to conclude why these women did not seek any help since a follow up question was not asked.

Women who stated that they faced abuse of right and who stated they had no idea were asked what action did they take or would take in the case of abuse of right.

All of the participants were asked if their family or they had sufficient knowledge in case they faced abuse of right. The response rate for this question was very low, only 91 women out of 439 provided an answer to this question. It is possible that since it was about abuse, they did not want to answer or did not feel comfortable sharing any information. Out of the 91 women who answered this question, 19 women stated that both their family and they have sufficient knowledge in case they face abuse of right, 13 women stated that they have sufficient knowledge on the subject, and 59 stated that neither their family nor they have knowledge on abuse of right. Finally, all of the women were asked if there was any NGO or institution which they could contact/apply to in case of abuse of right. Over 50 % (226; 51.5%) of the women stated that there was no such institution, 40 (9.1%) of them stated they could apply at a NGO or an institution, and 173 (39.4%) stated they had no idea. Their response shows that either there is no NGO/institution to help them in case these women face abuse of right or they don't know about it. Only a handful of women state that there is such an institution which can help them. Therefore, more NGO/institutions should form some sort of teams or departments to deal with abuse of right and also work on informing these Syrian women about their services.

Syrian women were also asked questions regarding physical, psychological, and sexual abuse.

Syrian women were also asked questions regarding physical, psychological, and sexual abuse. When asked if they had awareness of their rights in case of physical, psychological, and sexual abuse, a majority (264; 60.1%) of them stated they did not know, 37 (8.4%) of them stated they knew, and 138 (31.4%) of them stated they had no idea. This goes to show that most of them are not aware of their rights hence would be prone to being taken advantage of by others.

Table 12: Physical/Psychological/Sexual abuse faced by Syrian Women

Responses	Have you faced any abuse from your family members?	Have you faced any abuse from anyone in your neighborhood?
Yes, Physical Abuse	4 (0.9%)	1 (0.2%)
Yes, Psychological Abuse	2 (0.5%)	6 (1.4%)
Yes, Sexual Abuse	1 (0.2%)	2 (0.5%)
No, I did not face any abuse	403 (91.8%)	404 (92 %)
I do not want to answer	29 (6.6%)	26 (5.9%)
Total	439	439

Some of the women stated having being abused, however the data can be skewed because it may be difficult for the women to openly state that they had been abused by a family member. The women might be fearful of any consequences of informing if they had been abused by family. However, according to the data received we find that a majority of the Syrian women are not abused by any family members. Further, they were also asked about if they had faced abuse from anyone in their living place. On the other hand, we find similar results in the case when they were asked about if they had faced abuse from anyone in their neighborhood. The data shows that majority of the Syrian women are not abused. However, if we look at the Syrian women population in Turkey, which is almost 50% of 2.7 million. It is possible that a large number of Syrian women are abused in their homes and environments. Psychological consultancy centers would be very helpful in the case as these women are under a lot of stress and may need to speak with someone to release their stress. These centers could also help them resolve their problems and seek legal help for any abuse they may face. Finally, these women were asked if they reached out to any NGO or institution in case they faced any type of physical, psychological, or sexual abuse. Only 27 women responded to this question, 2 (7.4%) of the women sta-

The data shows that majority of the Syrian women are not abused.

ted they had reached out to a NGO or institute, 19 (70.4%) of them stated they did not reach out to a NGO or institute, and 6 (22.2%) of them did not want to answer. These results show that even if there is help available it is not easy for these women to reach out to organizations which can help them. It is found that 70% of the women of faced abuse did not reach out to any NGO or institute which means that they may feel threatened or feel that these organizations would not be able to help them. It is important for NGOs to create a positive perception in the minds of these women so they are able to reach out and ask for help when required.

The women were asked about if they had faced any legal problems while in Turkey.

iii) Legal Problems and Counsel

The women were asked about if they had faced any legal problems while in Turkey. A majority (371; 84.5%) of them stated that they did not face any legal problems, 10 (2.3%) of them stated that they had faced problems, and 58 (13.2%) of them stated that they had no idea. This is a positive sign as it reduces any added stress towards the difficult situation of these women as they have fled their homes. The 10 women who stated they had faced legal problems were asked about the kind of problems they had faced. Six of the 10 women specified their problems as work permit (2), residence permit (2), behavior of formal institutions (1), and confiscation of residence permit (1). These results seem insignificant because of the low number of responses but here it is important to note that confiscation of residence permit generally occurs if a person other than the owner is caught with the residence permit.

Further, the women were asked if they would be able to reach legal counsel in case of legal problems. Only 62 total responses were recorded, only 5 (8.1%) women stated yes they could reach legal counsel. Most of the women (40; 64.5%) stated they could not reach legal counsel and 17 (27.4%) stated they had no idea. When asked if the consultancy services received were adequate, only 61 women

provided an answer; 12 (19.7%) women stated yes it was adequate, 26 (42.6%) women stated no it was not adequate, and 23 (37.7%) women stated they had no idea. In order to better learn about the ways in which this problem could be resolved, the women who did not find the legal counsel services to be adequate were asked for suggestions. Out of 26 women who stated the legal consultancy services were not enough, 6 (33.3%) stated that there should be a consultancy center, 6 (33.3%) stated awareness should be created on the issue, and 6 (33.3%) stated said they had no idea. The lack of knowledge or awareness seems to be a central issue throughout this section of the questionnaire. It would be advisable to create a physical consultancy center where these Syrian women can go to resolve their legal problems and also to provide informational pamphlets with visuals. These services could greatly improve the awareness of the Syrian women who are experiencing different types of problems.

Table 13. Knowledge of Fundamental and Civil Laws in Turkey

Response	Do you know the Fundamental laws in Turkey?	Do you know the Civil laws in Turkey?
Yes	102 (23.2%)	71 (16.2%)
No	255 (58.1%)	267 (60.8%)
No Idea	82 (18.7%)	101 (23%)
Total	439	439

The responses to both questions about knowledge of the Fundamental and Civil laws shows that a majority of women do not know either of these laws. Only 102 (23.2%) of the women stated knowing the Fundamental laws in Turkey and even a lower (71; 16.2%) number of women stated knowing the Civil laws in Turkey. The percentage of Syrian women who know the Turkish law is very low, this could pose various problems for them as they would not be able to defend themselves in case they were in violation of any laws. It also puts them at risks of being taken advantage of in the society as they do not know the Turkish fundamental laws.

The Government of Turkey has been providing vocational and language courses to Syrian refugees in order to speed up their integration process.

D) Integration Activity

The Government of Turkey has been providing vocational and language courses to Syrian refugees in order to speed up their integration process. Language is one of the most important factors in integration because it helps the refugees in communicating with Turkish people. It can also help build trust between the Turkish people and Syrians. Vocational courses on the other hand are provided in order to build the skills of Syrian refugees and provide them a way for them to earn to support themselves. Eight questions were asked regarding integrational activities in order to get a better understanding of current integration activities and future changes which can be made to improve these services.

Table 14. Participation in Courses

	Have you participated in courses offered by the Government?		Have you participated in any courses offered by NGOs or other institutes?		Did you complete the course?	
	N	Percentage	N	Percentage	N	Percentage
Yes	41	9.62%	67	15.26%	29	46.03%
No	385	90.38%	372	84.74%	34	53.97%
Total	426	100%	439	100%	63	100%

The results show very low participation of Syrian women among programs offered by the Government of Turkey and NGOs/other institutions. Furthermore, we find that many of the Syrian women who have participated in these programs have not completed them. Both of these are interesting findings because these programs are offered in order to integrate Syrians into the Turkish society however, generally these programs are not undertaken or being completed. The participants of the courses were asked about the courses they attended to which 23 (38.3%) of them took a Turkish literacy course, 24 (40.0%) of them took a Quran course, and 13 (21.7%) took vocational courses. There are more Syrian women enrolled in Turkish

language courses than in vocational courses which could be due to the language barrier which persists in Turkey. It would be important to study the number of language and vocational courses which are offered to Syrian women. Also it is important to find out the number of vocational training centers which have been dedicated to providing Syrian women refugees with training. Questioning was also done in relation to the reasoning behind not attending courses and incompleting of courses. Participants who did not complete the course were asked about the reasoning behind their decision, 7 (30.4%) stated due to transportation, 6 (26.1%) stated due to finance, 6 (26.1%) stated due to a lack of time, and 4 (17.4%) stated other reasons. It should be noted that these courses are free of charge so the reason for finance could be due to the fact that these women may be working to fulfill their basic needs hence they are not able to complete the courses. Furthermore, timelessness can also be associated with the fact that they might be working or have children at home.

Women who completed the courses they had taken were asked about their satisfaction level. A total of 30 responses were received out of which 11 (36.7%) were very satisfied, 16 (53.3%) were satisfied, 2 (6.7%) felt nor satisfied nor dissatisfied, and 1 (3.3%) was not satisfied. The respondents who completed their respective courses felt quite satisfied with the course and its outcome. It shows that the institutes which are providing the courses are doing a satisfying job and providing courses which are helpful to these women. Especially in the case of vocational courses because these courses can help Syrian women in creating earning opportunities for themselves.

The respondents who completed their respective courses felt quite satisfied with the course and its outcome.

Table 15. Reasons for not Joining Education/Vocational Courses

What are the reasons behind not joining any of the courses?	N	Percentage of cases
Language Barrier	106	33.5%
Financial Difficulties	144	45.6%
Transportation	17	5.4%
Timing	114	36.1%
Lack of Information	24	7.6%
Not finding suitable course	12	3.8%
Health issues	18	5.7%
Family issues	15	4.7%
Other	10	3.2%
Total	460	

The respondents who mentioned that they did not join any courses were asked about the reasoning behind not joining. Some respondents provided multiple reasons as to why they did not join any course hence the number of responses being greater than the sample. We find that language barrier, financial difficulties, and timing are the three most mentioned reasons for not joining the courses. The financial difficulties may be linked to the possibility that these women are doing some sort of work and feel that taking time out of that for the courses is not beneficial for them. Language barrier is also one of the top problems, language courses are being provided for Syrian refugees but they should be more widely offered than they are at the moment. It is also possible that these women may not have time due to their responsibilities at home and their children as it was found in the demographics that a lot of their households have more than 3 children.

Table 16. Suggestions to improve the Courses

What do you suggest to the course providers?	N	Percentage of Cases
Transportation support	4	16%
Assignments after course	3	12%
Financial support	3	12%
More language support	2	8%
Content Enhancement	6	24%
No Idea	7	28%
Total	25	

The women who attended the courses were asked about any suggestions they could provide in order to improve the courses or the attendance at the courses. Only 25 responses were gathered, they provided various different suggestions as seen in table 16. Some of them feel that the content of the courses should be enhanced while others feel that some sort of job should be provided after the courses so they can utilize their freshly learned skills to benefit themselves financially. Some also felt that transportation support should be provided in order to get to and back from the courses. Financially it is important for these women to be supported in every way since they are earning a very low amount of monthly income.

Table 17. Contact with Government Organizations

How do you contact with the government or related organization?	N	Percentage of cases
Individually engage	85	20.90%
Family/Relatives aid	183	45%
NGOs and associations aid	17	4.20%
I don't engage	141	34.60%
Total	426	

Multiple responses were allowed for the above question, the total

number of the sample for this question was 407. The results show that most (70.9%) of the Syrian women either individually engage or take family/relatives aid when contacting governmental organizations. It is alarming to see that 34.6% (141) of the women do not engage with governmental organizations at all. This means that in any case these women are not engaging with the government or other organizations. It is also possible that some other family member of these women is able to reach government organization hence they may not need to directly contact them. However, this is a negative sign as these women would not be able to help themselves in case of any problems they face.

Table 18. Behavior of Civil Servants

What was the behavior of the civil servant that you contacted?	N	Percentage of cases
Very helpful	19	7%
Helpful	117	43%
Normal	66	24.30%
Not helpful	37	13.60%
Unhelpful	33	12.10%
Total	272	

The women who have contacted government organizations were asked about the behavior of these civil servants to which 50% feel that the civil servants were very helpful. About 25% (70) of these women feel that the civil servants were not helpful. This could be a result of many things such as language barrier or cultural differences. However, for the most part the Syrian women feel satisfied or indifferent about the behavioral approach of the civil servants which is a positive sign.

Table 19. General Satisfaction Level from Staff and Civil Servants

Are you satisfied with the behavior and approach of the staff and civil servants?	N	Percentage of cases
Very Satisfied	59	14.90%
Satisfied	167	42.20%
Nor Satisfied Nor Dissatisfied	72	18.20%
Dissatisfied	74	18.70%
Very dissatisfied	24	6.10%
Total	396	

A majority of the Syrian women feel satisfied with the approach and behavior of the staff and civil servants. The dissatisfaction level is low, about 98 (24.8%) of the women felt dissatisfied or very dissatisfied. This is a good sign as it shows that the civil servants and authorities have a positive approach towards the Syrian women which would make these women more comfortable to work with the with authorities. The civil servants can improve their behavior a bit more and try to decrease the number of dissatisfied Syrian women. However, the satisfaction level is high which is commendable on the part of these civil servants. Overall, we find that the government is providing courses in order to speed up the process of the societal integration of the Syrian women.

CHAPTER 3: CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

CHAPTER 3: CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

The current survey examined the socio-economic and legal problems faced by Syrian women in Turkey. The results of the survey help us better understand the needs and problems of Syrian women. Since a majority of our sample was of women outside the camps, they stated the overwhelming requirement of basic needs. Basic needs such as food, shelter, clothing, and education are not being fulfilled. Furthermore, their monthly household earnings are very low making it more difficult for them to make their ends meet. The high number of household members also creates hurdles in fulfilling daily needs. Therefore, these basic needs should be focused and resolved by governmental and non-governmental organizations.

Through survey we found that a lack of awareness and knowledge is a big issue among Syrian women. A majority of the women are not aware of their rights and do not possess knowledge on Turkish laws. Due to a lack of knowledge, these women are not able to defend their rights. Likewise, they are not able to attain any benefits which they could if they knew the services they can attain from a Temporary Protection status. It is found that creating awareness of all types of laws and rights is very important for these Syrian women refugees because it would ensure that the rate of abuse is lowered through understanding of the law and attaining their rights. Furthermore, more psychological consultants should be working with these women because they have fled from warzones and may be at the risk of high stress. It was found that most of the Syrian women do not know their own rights neither the Turkish law hence making it very difficult for them to justify any mistake or problem which may occur with them. Fast track short trainings or workshops could be provided to these women about their rights and laws. Also they should be informed of the organizations which they can reach out to in order to resolve any issues they may have with the authorities.

The current survey examined the socio-economic and legal problems faced by Syrian women in Turkey.

A majority of the women are not aware of their rights and do not possess knowledge on Turkish laws.

Through the survey, it was found that a majority of the women are not attending any language or vocational courses provided by the Government of Turkey and Non-Government institutes.

The integration process of the Syrian women into the Turkish society is also of high importance. Through the survey, it was found that a majority of the women are not attending any language or vocational courses provided by the Government of Turkey and Non-Government institutes. They have stated several problems which are stopping them from joining and completing these courses. Financial problems, language barrier, transportation, and timelessness seem to be the most mentioned problems for not participating or completing courses. On the other hand, women who have participated in and completed courses feel very satisfied and are looking to use these skills to benefit themselves. Finally, the women feel satisfied with the behavior and the approach of the civil servants who they have contacted. It would be better to provide cultural training to civil servants so they can better serve the Syrian women and refugees.

Recommendations

- Setting up consultancy offices in cities across Turkey which can provide legal counsel and psychological support to Syrian refugees.
- Design Pamphlets in Arabic which include information on Temporary Protection Status, rights for refugees, and services available to refugees.
- Availability of special services such as aid to divorced/widowed women.
- Holding seminars/orientation for Syrian women on the importance of language and vocational courses. Providing them information on how these courses can benefit them in integrating into the society in Turkey.
- Services should be provided to refugees irrespective of whether if they reside in camps or outside of camps.
- Special cultural training for workers who are dealing with refugees. Workers should understand to help refugees with care and sensitivity with respect to the Syrian culture.
- Provide training courses for women which can help them find small work such as assistants, secretaries, etc.
- Facilitate educated Syrian women who were working as professionals in Syrian. Help these women adjust into similar careers in Turkey so they can utilize their skills and knowledge.
- Creating a community for Syrian women where they can come together and share their problems. These problems can be gathered by the head of the communities and taken to respective Governmental bodies which can help in solving these problems. These communities can also help Syrian women psychologically as they will feel stronger being around other women and sharing their feelings with them.
- Programs should also be organized for Syrian and Turkish women so they can interact with each other. This would help speed up the integration process of the Syrian women into Turkish communities.
- Providing a list of Governmental organizations which can help the Syrian women in case they are faced with any problem. The list should be made in a way so it would state the organization and its operations and examples of cases in which these organizations could be reached.
- Providing a list of Non-Government organization which can help the Syrian women in case they face any problems. Creating a list just as the list of Government organizations would be created.

This project is co-funded by the European
Union and the Republic of Turkey

Bu kitapçık **Avrupa Birliği** ve **Türkiye Cumhuriyeti**'nin mali desteğiyle üretilmiştir.
Bu döküman içeriğinden sadece **Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM)** sorumludur ve hiçbir
şekilde **Avrupa Birliği**, **Türkiye Cumhuriyeti** veya **Avrupa Birliği Bakanlığı**'nın görüşlerini
yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

*This booklet is **produced with financial support** of the **EU and Republic of Turkey**.
Women and Democracy Association is responsible from the content of this booklet and can in
no way be interpreted as the opinion of the **EU and/or Republic of Turkey**.*

Women and Democracy Association

Küçük Çamlıca Mh. Kısıklı Cd. No: 112/A
Üsküdar/İSTANBUL

Phone: +90 (216) 325 03 07

Fax: +90 (216) 325 03 09

info@kadem.org.tr www.kadem.org

kademorgtr

kademorgtr

kademorgtr

kademorgtr

www.siviltoplumdiyalogu.org

www.civilsocietydialogue.org